

پولیس زن

صاحب امتیاز:

ریاست حقوق بشر، امور زنان و اطفال وزارت
امور داخله

مدیر مسؤول:

سمونوال عتیق الله نیکمل ساعی

تحت نظر هیأت تحریر:

مروه امینی، سمونوال سید شفیح الله سادات،
سمونوال غلام فاروق صافی، خارمن محمد واصل
محمدی و دوهم خارن آزیتا رسولی

گزارشگر:

ص. سیرت

برگ آرا:

طاهر پیمان

۱. هر انسانی سزاوار و محق به داشتن آزادی جابه جایی [حرکت از
نقطه‌ای به نقطه‌ای دیگر] و اقامت در [در هر نقطه‌ای] درون مرزهای
مملکت است.

۲. هر انسانی محق به ترک هر کشوری، از جمله کشور خود، و
بازگشت به کشور خویش است.

ماده سیزدهم اعلامیه جهانی حقوق بشر

نشانی: وزارت امور داخله - ریاست حقوق بشر، امور زنان و اطفال - سرک هشتاد متره میدان هوایی کابل

شماره‌های تماس:

رییس هیأت: ۰۲۰۲۲۰۱۳۴۲

مدیر مسؤول: ۰۷۹۱۲۰۰۳۸۸ / ۰۲۰۲۵۶۲۶۴۵

ایمیل: womenpolice14@gmail.com

”

هرگاه زن به اثر خشونت مجبور به خودسوزی ها
خودکشی و یا استعمال مواد کیمیاوی یا زهری و یا سایر
مواد ضررناک به خود گردد، عامل خشونت در صورت
مجروحیت و معلولیت مجنی علیها به حبس متوسط و در
صورت مرگ مجنی علیها، حسب احوال به حبس طویل
که از ده سال بیشتر نباشد، محکوم می گردد.

ماده بیست و یکم قانون منع خشونت علیه زنان

“

فهرست مطالب

سرمقاله

۶ هغه افغان مېرمنې چې د هېواد په امنيتي او دفاعي ليكو كې دندې اجراء كوي، د سيمې په كچه ايډيال ګرځېدلې دي

۸ پيوستنم به صفوف پوليس ملي يك ټابو شكني در كندز بود

۱۱ همكاري هاي جهان، در بخش توانمندسازي بيستر زنان در صفوف پوليس ملي به افغانستان ادامه دارد

۱۲ په اسلام كې د سولې اهميت او ارزښت

۱۴ ناامني و افزايش حملات هيچگاه سبب نومي شود به عقب برگرديم

۱۶ وزارت دفاع ملي، براي صدها بيوه نيروهاي امنيتي و دفاعي در يك كارخانه فرصت كاري را فراهم كرده است

۱۸ د پښتو ژبې تكړه شاعره او نوبتگره ليكواله؛ شفيقه خپلواك

۲۰ اجازه ندهيم حرف هاي مان سبب صدمه روحي و رواني براي زنان شود

۲۲ د سولې ملي كنفرانس؛ د ښځو له حقوقو او آزاديو څخه بايد ساتنه وشي

۲۴ معاون اتحاديې اروپا در كابل: زنان افغان بخشي مهمي از جامعه افغانستان هستند!

۲۶ شعر بخوانيم

۲۸ زعفران او د ښځو لپاره د كاري فرصتونو رامنځته كول

۳۰ نقش رسانه هاي اجتماعي بر خانواده و ازدواج

۳۳ ښځه څوك ده؟

۳۴ پيكر سلطان، آوازخوان افغان؛ آن صداي پرشور دريابي براي هميشه سكوت كرد

۳۶ په ټولنې كې د باسوادو ښځو؛ رول، ارزښت، اهميت او گټې

۳۸ ساده سازي نكاح خط به حل معضل كودك همسري كمك مي كند

۴۱ لينا علم، هنر پيشه سينماي افغانستان براي نخستين بار در يك تياتر آنلاين امريكايي نقش بازي كرد

۴۲ محو آزار جنسي كودكان؛ نيازمند آگاهي بيستر خانواده هاست

۴۴ ايجاد نخستين فروشگاه ويژه ي زنان در ولايت بدخشان

۴۶ جامعه ي جهاني از دستاوردهاي زنان در مذاكرات صلح دفاع كند

۴۸ د روژې مياشت؛ د روژې نيولو ارزښت، اهميت او فضيلت

۵۰ زنان تجارت پيشه؛ ما به كار خود ادامه مي دهيم و به فردي بهتر اميدارويم.

نظم بهتر جامعه، نیازمند حضور بیشتر زنان به صفوف پولیس ملی است

سرمقاله

این که حضور زنان در صفوف نیروهای امنیتی و دفاعی کشور یک ضرورت مبرم است به همه‌گان ثابت شده و این نیاز را امروز اکثر مردم افغانستان درک کرده و با درک این ضرورت، وزارت امور داخله‌ی دولت جمهوری اسلامی افغانستان، طی سال‌های گذشته به صورت پیوسته تلاش کرده تا شمار پولیس اناثیه را در صفوف نیروهای پولیس ملی و تشکیلات این وزارت افزایش دهد که به اثر این تلاش‌ها با گذشت هر روز شمار پولیس زن افزایش چشم‌گیر یافته است، اما بسنده نیست و برنامه‌ی افزایش شمار زنان در تشکیل وزارت امور داخله همچنان ادامه دارد.

آن گونه که دولت جمهوری اسلامی افغانستان در دو دهه‌ی گذشته برای توانمندسازی و مشارکت زنان در همه بخش‌ها زمینه‌سازی نموده و فرصت‌های خوبی را برای زنان فراهم کرد که نتیجه‌ی آن دستاوردهای زنان افغان امروزه در همه بخش‌ها محسوس و قابل ملاحظه است، در بخش امنیتی و دفاعی نیز فرصت برای زنان مهیا است و کسانی که خواهان پیوستن به صفوف نیروهای پولیس ملی را دارند و می‌خواهند در کنار آن شمار از زنانی که در صفوف این نیروها وظیفه اجرا می‌کنند، افتخار خدمت به مردم خود را به دست آورند، وزارت امور داخله نیز با جبین باز، آنان را جذب می‌کند تا از طریق این وظیفه‌ی مقدس، افتخار عضویت نیروهای پولیس ملی را به دست آورند و مصدر خدمت به جامعه و مردم خویش گردند.

نیروهای پولیس ملی و اردوی ملی افغانستان را فرزندان مردم تشکیل می‌دهد و این نیروها ثابت ساختند که در دفاع از وطن و تأمین امنیت مردم تا پای جان ایستاده‌اند و در هر شرایطی آماده‌ی جان فشانی برای آزادی کشور و آسایش مردم خود هستند، اما واضح است که در برخی موارد حضور زنان مانند مردان در بخش نظامی به ویژه در صفوف نیروهای پولیس ملی بسیار ضروری و حایز اهمیت است؛ زیرا در جریان وظیفه در برخی موارد یک سرباز مرد بنا بر فرهنگ جامعه‌ی افغانی و اسلامی حق انجام ماموریتی که برایش سپرده شده؛ مانند تلاشی خانه‌های مسکونی که زنان در آن خانه باشند و یا بازرسی بدنی از موترهای که سرنشینان آن زنان باشند را ندارد، بنا بر این در چنین شرایطی حضور پولیس زن در صفوف نیروهای پولیس ملی، اشد ضرورت است و مردم نیز این ضرورت را درک کرده‌اند.

وزارت امور داخله از پدران و مادرانی که دختران شان خواهان پیوستن به صفوف پولیس ملی هستند و علاقه دارند در بخش نظامی وظیفه اجرا کنند، می‌خواهد تا دختران خود را اجازه دهند و این افتخار را داشته باشند که دخترشان، مسلک مقدس نظامی را انتخاب کرده و در کنار نیروهای قهرمان امنیتی به کشور و مردم خود خدمت می‌کنند.

وزارت امور داخله فرصت‌های تحصیلی را تا سطح ماستری در داخل و بیرون از کشور برای زنانی که به صفوف پولیس ملی می‌پیوندند فراهم کرده و تاکنون صدها خانم با استفاده از این فرصت تحصیلات خود را در بخش نظامی تکمیل نموده و هم اکنون در بخش‌های مختلف این وزارت وظیفه اجرا می‌نمایند و پیشرفت‌های بسیار خوبی نیز داشته‌اند.

هموطنان با عزت؛ به رهبری وزارت امور داخله‌تان اعتماد کامل داشته باشید که ما مصئونیت کاری و فضای مصئون را برای زنانی که در کنار برادران شان وظیفه اجرا خواهند کرد مهیا نموده ایم.

نیروهای پولیس ملی فرزندان شما هستند و این نیروها آرزو دارند که تعداد خواهران شان نیز بیشتر شوند، تا مسؤولیت ایمانی خویش که همانا تأمین امنیت و آوردن نظم در جامعه است را به صورت بهتر ادا نمایند.

هغه افغان مېرمنې چې د هېواد په امنيتي او دفاعي ليکو کې دندې اجراء کوي، د سيمې په کچه ايډيال ګرځېدلې دي

ليکوال: دگروال عبدالرحمن
ژباړه: محمد صابر ژمن

بلکې د جگړې په گڼو ليکو کې مبارزې باندې بوختې دي. لکه : د سيمه ييز او نړيوال تروريزم پر وړاندې مبارزه، د مخدره توکو قاچاق پر وړاندې مبارزه، د جرم او جنايت پر وړاندې مبارزه، د جرمي اقتصاد پر وړاندې مبارزه، دوديزو سنتونو پر وړاندې مبارزه او په ټولنه کې د تبعیضي او نابرابري چلند پر وړاندې مبارزې باندې بوختې دي.

له دې سره ځينې وخت د ښځينه سرتېرو له شتون څخه غلط تعبير کيږي. د بېلگې په توگه يو انځور چې د مخالفينو لخوا خپور شوی داسې ښکاري چې د تمريناتو په جريان کې يوې استراليايي سرتېرې د افغان سرتېرې پر اوږه لاس اېښودلی ده، دا استراليايي مېرمن ښځينه سرتېرو ته د ناربه (خفيفه) سلاح استعمال ورزده کوي. د استراليايي ځواکونو د ښځينه او نارينو يونيفورم توپير نه لري او ځينې وخت استراليايي مېرمنې د مزاحمت کمولو لپاره خپل ويښتان لنډه وي او يا هم په خولۍ کې يې پټوي؛ نو ځکه د ښځينه او نارينه سرتېرو تفکيک ستونزمن وي. همدارنگه يو بل انځور کې داسې ښکاري چې امريکايي سرتېری يوه افغانه مېرمن

د سړني کال د ژمي په سرو شپو کې د سمونوالي سبا سحر موټر د وسلوالو تر بريد لاندې راغی، د موټر په شاتنۍ سېټ کې د هغې ځوانې لور چيغې وهلې تر هغه چې سحر هغه خپل ځان ته نږدې کړه، موټر چلونکي او ساتونکي يې ټپيان شول او وسلوال چې پنځه يا شپږ تنه وو موټر ته نږدې کېدل، سحر وسله راخلي او دفاعي ډزې کوي، پېښه له څو شېبې دوام وروسته پای مومي او وسلوال تېښته کوي، شايد د دې لپاره چې وسلوالو گمان کاوه چې سحر يې وژلې ده. څو شېبې وروسته کله چې مېرمن سحر سترگې خلاصه وي؛ نو په روغتون کې د خپل خاوند او بچيانو ترڅنگ وي، هغه طالع منده وه چې له بريد روغه پاتې شوه، د سحر دا کيسه گارډين انگليسي ورځپاڼې خپره کړې ده، سحر په دې مرکه کې وايي چې له جگړې نه وېرېږي او نوره هم چمتو ده چې د هېواد لپاره قرباني ورکړي.

د سحر کيسه د هېواد د هغو زرگونو مېرمنو کيسه ده چې د هېواد په امنيتي ليکو کې دندې ترسره کوي، چې ټولې د سحر په څېر زړورې او باتورې دي. ښځينه امنيتي سرتېرې په يوې ليکې کې نه؛

سرتېرې د سيمې په کچه د ايډيال گرځېدو پوره توان لري او د هېواد محترمې کورنۍ نښه بايد امنيتي صفوفو ته د خپلو لوبو له لېرلو څخه انډېښنه ولري.

امنيتي او دفاعي ليکو ته د افغاني کورنيو لخوا د خپلو لوبو نه پرېښودلو له عواملو څخه يو هم جگړې ته د هغو استول دي. څېړنې ښيي چې مېرمنې ډېر کم په فساد ککړېږي او حکومتولۍ کې د نارينو په پرتله نظام ته صادقي دي، له همدې امله د افغانستان حکومت له هغو ښځينه سرتېرو پرته چې په ځانگړو ځواکونو کې دندې لري نور ټولو څخه په کشفې، جينايي او اداري برخه کې کار اخلي. له دې سره اوسمهال ځينې باسوادې ښځينه سرتېرې چې په خپلو دندو کې مثبتې ثابتې شوي؛ مگر بيا هم له ترفيع او پرمختگ څخه محرومې دي. د بيلگې په توگه تورن گل افروز ابتکار او لومړۍ څارن وزېر حسن زاده دوې خوندي دي چې روسيې هېواد کې يې د ماسترۍ تر کچې زده کړې کړې دي؛ مگر بيا هم له کلونو راهيسې يې ترفيع نه ده کړې.

بله بيلگه يې ځلا ځاځی ده چې څه موده مخکې يې د خوست ولايت په جينايي ادارې کې د آمر په صفت دنده پيل کړه؛ مگر ډېر ژر پرته له کوم دليله له دندې گوښه شوه.

خلاصه: افغان ښځينه سرتېرې د جگړې په بېلابېلو ليکو کې په مبارزې باندې بوختې دي. د ۲۰۲۳ ميلادي کال پورې به په امنيتي ځواکونو کې د ښځينه سرتېرو شمېر له ۱۰٪ سلنې هم پورته شي. ښځينه سرتېرې د پام وړ زده کړې لري او د نارينو په پرتله نظام ته صادقانه خدمت کوي او د دې وړتيا هم لري چې د هېواد او سيمې په کچه د نورو مېرمنو لپاره ايډيال وگرځي.

تلاشي کوي، دا انځور مخالفين د امريکايي سرتېرو لخوا د افغان مېرمنو بدني تلاشي بولي، په داسې حال کې چې امريکايي سرتېري ښځينه سرتېرو ته د بدني تلاشي خاص تمرينات وربښي. شايد زيات شمېر اشخاصو د مخالفينو په دې ډول تبليغاتو باور کړې وي، ممکن مخالفينو د دې تبليغاتو پرمټ زړگونه مېرمنې دې ته مجبورې کړې وي چې د هېواد امنيتي سرتېرو پر وړاندې وجنگېږي.

افغان مېرمنې د هېواد اساسي قانون (ملي وثيکه او د سيمې په کچه پر اسلامي ارزښتونو ولاړ قانون) په چوکاټ کې د هېواد په امنيتي او دفاعي ليکو کې دندې ترسره کوي. د ۲۰۲۰ ميلادي کال تر لومړيو پورې له ۵۰۰۰ څخه زياتو مېرمنو په ملي امنيتي ځواکونو په صفوفو کې دنده ترسره کوي. د پوليسو په ليکه کې له ۳٪ سلنې څخه زياتې مېرمنې فعاليت کوي، همدارنگه په امنيتي ځواکونو کې يې شمېر له ۱٪ سلنې څخه زيات دی. ټاکل شوې چې په امنيتي ځواکونو کې يې شمېر تر ۲۰۲۳ ميلادي کال پورې ۱۰٪ سلنه زيات شي. د هېواد د امنيتي ځواکونو ښځينه سرتېرې باسواده دي (ليک او لوست باندې پوهېږي، زيات شمېر يې له انگيسي ژبې سره هم پېژندگلوې لري او له ۱۰۰۰ تنو څخه زياتې سرتېرې د ليسانس سند لري، له ۲۵ څخه زياتې يې د ماسترۍ سند څښتنې دي او يا هم د ماسترۍ په زده کړې بوختې دي) په داسې هېواد کې چې يوازې ۱۷٪ سلنه مېرمنې يې ليک او لوست سره بلدتيا لري؛ نو په دې اساس ښځينه سرتېرې يو قدم وړاندې دي، که نورو اسلامي هېوادونو سره يې پرتله کړو، د افغانستان ښځينه سرتېرې د شمېر او تعليم په برخه کې تر نورو هېوادو وړاندې دي؛ نو ويلای شو چې افغان ښځينه

پیوستنم به صفوف پولیس ملی یک تابو شکنی در کندز بود

◊ ص. سیرت

تینا اعظمی، در سال ۱۳۹۸ از رشته‌ی تاریخ پوهنتون دولتی کندز و از بخش نظامی کورس افسری شش ماهه‌ی ترکیه در سال ۱۳۹۴ فارغ شد.

او تأکید کرد که کار کردن به عنوان یک پولیس زن در کندز؛ آن‌هم در ولایتی که تاحدی با مشکلات امنیتی و سنتی بودن روبروست دشوار است، اما بی‌نهایت خوش‌آیند هم است. زیرا اینجا ضرورت بیشتر به حضور زنان در صفوف نیروهای پولیس ملی احساس می‌شود و زنان کندزی با حضور زنان در صفوف پولیس خود را بیشتر مصئون احساس می‌کنند. آمر جلب و جذب انائیه در قوماندانی امنیه‌ی ولایت کندز در مورد پیوستن شان به صفوف پولیس کندز چنین می‌گوید: «در قدم نخست با مخالفت شدید والدینم مواجه شدم، اما با تأکید برای پیوستن به نظام، مادرم را راضی ساختم و بعد توسط او پدرم را و در نهایت موفق شدم که تمام نزدیکان و دوستان و اقوام که مخالف بودند، راضی شوند.

اکثر اعضای خانواده و نزدیکانم به دلیل مشکلات امنیتی مخالف پیوستن به صفوف پولیس و کار کردن در قوماندانی امنیه‌ی کندز بودند، در جریان‌ی که من در ترکیه مصروف تحصیل بودم در سال ۱۳۹۴ کندز برای بار اول به دست مخالفین مسلح دولت سقوط کرد و یک علت دیگر نیز برای

لمپی خارن تینا اعظمی، آمر جلب و جذب انائیه‌ی قوماندانی امنیه ولایت کندز است. او با مبارزه‌ی پیگیر و تلاش‌های فراوان توانست به پولیس بپیوندد.

لمپی خارن تینا اعظمی، در مصاحبه با مجله‌ی پولیس زن هرچند نگران است، در صورت توافق احتمالی صلح با طالبان، فعالیت زنان محدود شوند، اما تأکید کرد که زنان افغان امروز به آگاهی رسیده‌اند و در هر شرایطی ظرفیت این را دارند که از حق و حقوق خود دفاع کنند.

تینا اعظمی در سال ۱۳۹۴ پس از برگشت از بورسیه‌ی تحصیلی نظامی کشور ترکیه، به حیث آمر جلب و جذب انائیه در قوماندانی امنیه‌ی ولایت کندز تقرر حاصل کرد و از آن زمان تا کنون در همین بخش ایفای وظیفه می‌کند. خانم اعظمی مسؤولیت‌های خود را در این اداره، این‌گونه برشمرد؛ «وظیفه‌ی من جلب و جذب طبقه‌ی اناث به نظام کشور و تشویق دختران تحصیل کرده برای پیوستن به نظام مقدس پولیس می‌باشد که همه ساله جذب می‌شوند و برای آموزش به ترکیه فرستاده می‌شوند. در سطح ولایت کندز جلب و جذب طبقه‌ی انائیه و حل مشکلات آن‌ها شامل جذب، تغییر، تبدیل و انفکاک شامل لایحه وظایف من من حیث آمر انائیه است.»

بود. از نگاه مالی مستقل شدیم، جایگاه خوب اجتماعی دارم و در حال رشد استم. من این همه را مدیون پیوستن به پولیس می‌دانم و همه را با تلاش به دست آورده‌ام. در حال حاضر که به شوخی به پدرم می‌گویم می‌خواهم وظیفه را ترک کنم، پاسخ می‌دهد که مگر وظیفه تو چه مشکلی دارد؟ چرا می‌خواهی ترک کنی؟ این همان پدری است که نمی‌خواست من به پولیس بپیوندم، اما حال به من افتخار می‌کند که یک عضوی نیروهای پولیس ملی کشورم استم. آمر جلب و جذب انائیه در قوماندانی امنیه‌ی ولایت کندز خاطراتی را یادآوری می‌کند که آن خاطره‌ها سبب شد در آینده باید پولیس شود: «صنف ۱۲ مکتب بودم که یک گروهی از مبلغین بخش نظامی از قوماندانی امنیه آمده بودند، همانجا علاقه‌مندی پیدا کردم. وطن‌دوستی در رگ رگ من جریان داشت. وقتی من فارغ مکتب شدم در امتحان کانکور همین بخش را انتخاب کردم، ولی متأسفانه کامیاب نشدم. در ولایت تخار فورم اکادمی چهارساله توزیع شد، آنرا نیز گرفتم، در میان صد نفر، تنها من دختر بودم، اما بازهم متأسفانه در آن امتحان، با من تماس نگرفتند. ولی با وجود مخالفت‌ها و مساعد نبودن زمینه‌ی اجتماعی، به دلیل علاقه‌مندی خاصی که داشتم عقب‌نشینی نکردم و به آنچه می‌خواستم رسیدم. وقتی می‌گفتم می‌خواهم پولیس شوم، همه من را تمسخر کردند. حتی همین تمسخر به من روحیه داد و سبب شد که من پولیس شوم و خود را اثبات کنم. با وجود این که هیچ حامی نداشتم؛ ولی سرسختانه مبارزه کردم و در نهایت به هدفی که در زنده‌گی داشتم رسیدم.»

مخالفت اضافه شد؛ ترس از بین رفتن من توسط مخالفین در دور اول سقوط کندز، طالبان پدرم را اسیر کردند، صرف به این دلیل که خانمش، یعنی مادرم، وکیل شورای ولایتی و دخترش، پولیس است. او یک روز تمام اسیر بود تا این که با تعهدات قوی مبنی بر این که دیگر من و مادرم در حکومت کار نکنیم، رها شد.»

خانم اعظمی در پاسخ به این پرسش خبرنگار مجله‌ی پولیس زن که پس از پیوستن به پولیس چه تغییراتی در زنده‌گی‌تان رونما شد، گفت: «از این که به صفوف پولیس ملی کشور پیوستم طبعاً تغییراتی زیادی را در زنده‌گی خود احساس کردم، این موضوع سبب شد که تعدادی زیادی من را بشناسند، روابط اجتماعی من گسترده شد؛ چون در جامعه‌ی کندز تابوشکنی کردم و همین سبب شد که زنان و دختران دیگر هم جرأت کنند که به پولیس بپیوندند. همچنان کار کردن در نظام سبب شد که برایم جایگاه اجتماعی خوب بسازم. من ثابت ساختم هرکسی که پولیس می‌شود مجبور نیست و نمی‌تواند از او سؤاستفاده کنند. حضور من سبب شد که دختران با سواد زیادی به پولیس بپیوندند. از سال ۱۳۹۴ تا حال، ۱۵ خانم را به بورس ترکیه فرستادیم. با آمدن من و دختران دیگر به پولیس کندز، دیدگاه مردم کندز تا حدی به پولیس انائیه تغییر کرد. من در حال حاضر یک دختر مطرح در جامعه استم و دیگر دختران و زنان زمانی که من را می‌بینند، می‌گویند باعث افتخار استی و حضور سبب شده که ما با دل جمع به قوماندانی پولیس بیاییم. تغییرات در زنده‌گی من چشم‌گیر

خانم اعظمی در مورد رسیده گی به قضایای فامیلی از سوی پولیس کندز معلومات داده گفت که کندز مانند دیگر ولایات، قضایای فامیلی مانند لت و کوب، قتل و خشونت داشته و پولیس انائیه همواره به کار حاضر بوده است. حکم جلب توسط اینها به منازل فرستاده شده، فرد مظنون توسط پولیس انائیه بازداشت شده، حتی متهم و مظنونی که آسیب دیده یا مجروح شده، پولیس انائیه با آنان رسیده گی کرده و مردم هم آهسته آهسته حال درک می کنند که حضور پولیس زن چقدر مهم است. چون وقتی موضوعات خانواده گی پیش می آید، می دانند که موجودیت یک زن برای رسیده گی به قضایای شان مهم است.

امر جلب و جذب انائیه در قوماندانی امنیه ولایت کندز پیامی نیز به خانواده های که دختران شان علاقه مند پیوستن به صفوف پولیس استند دارد؛ «از والدین خواهش دارم که تبعیض جنسیتی میان فرزندان شان نداشته باشند، فرزندان دختر شان را مانند پسران شان برای رسیدن به آرزوهای شان حمایت کنند. تا زمانی که دید یکسان ایجاد نشود، ما نمی توانیم به پیشرفت برسیم، بنأ فامیلها باید هم پسر و هم دخترشان را حمایت کنند. مسلک مقدس نظامی نیز برای یک فرد اجتماع در قبال مردم و وطنش یک مسؤولیت و یک وظیفه است. بنأ پولیس بودن برای یک دخترخانم کدام عیب و شرم نیست که فامیلها مانع آن شوند، بلکه یک افتخار بزرگ است.

خانم اعظمی می افزاید که در حال حاضر حدود ۸۵ زن در صفوف پولیس در ولایت کندز ایفای وظیفه می کنند که شامل، افسر، ساتنمن و سربازان شامل قطعات قوماندانی امنیه می شوند و در قطعات مختلف، مانند؛ کمیساری شیرخان بندر، سرحدی، محبس، در ولسوالیها، حوزهها و در میدان هوایی در چهارچوب قوماندانی امنیه این ولایت گزینش شده اند.

او تأکید می کند: «اجتماع ما ساخته شده از زن و مرد است و نقش هر دو مهم است و به دلیل جنسیت نباید انسانها را از هم جدا سازیم و بعضی کارها را مختص به زن و بعضی را مختص به مرد بدانیم. در تمام عرصهها حضور هر دو جنسیت خیلی مهم است. همان گونه که ما به یک داکتر و معلم زن نیاز داریم به یک پولیس زن نیز نیاز داریم؛ بخصوص در وطن ما که اسلامی است و در وضعیت امنیتی حساس قرار دارد. در وقت تلاشی خانهها برای گرفتاری گروههای مخالف، به موجودیت زنان در صفوف پولیس ضرورت میرم است، چون مردان نمی توانند مستقیماً داخل خانهی شوند که زن باشد و زنان را تلاشی کنند. در برخی موارد نبود یک زن پولیس سبب شده که مجرم فرار کند. نبود زنان پولیس سبب شده که مخالفین با استفاده از تغییر لباس، وارد برخی مجالس شوند و انتحار کنند یا اختلال وارد سازند. در جامعهی افغانستان ما اشد ضرورت به پولیس زن داریم. نه تنها حضور زنان در صفوف پولیس، فکر می کنم حضور زنان در همه بخشها در یک جامعه، نیاز جدی است.

همکاری‌های جهان، در بخش توانمندسازی بیشتر

زنان در صفوف پولیس ملی به افغانستان ادامه دارد

◆ عتیق‌الله نیکمل ساعی

امور داخله، شمار زنان در صفوف این نیروها تا سال ۲۰۲۴ میلادی به ده هزار تن افزایش خواهد یافت. این در حالیست که علاقه‌مندی خانم‌ها به خاطر پیوستن به صفوف نیروهای پولیس ملی نیز با گذشت هر روز رو به افزایش است.

مردم افغانستان حضور و فعالیت زنان در صفوف نیروهای امنیتی و دفاعی کشور به ویژه در صفوف پولیس ملی یکی از دستاوردهای مهم دولت و مردم افغانستان به حساب می‌آید و سبب اعتماد بیشتر مردم نیز به نیروهای پولیس شده است.

امروز پولیس ملی افغانستان نه تنها مورد حمایت جدی رهبری دولت جمهوری اسلامی افغانستان است، شهروندان کشور از طیف‌های مختلف به‌شمول عالمان دینی، بزرگان قومی، جوانان، فعالان جامعه مدنی و زنان برخوردار اند و با گرم شدن مذاکرات صلح برنامه‌هایی در کابل و ولایات کشور در حمایت از این نیروها برگزار شد.

جامعه جهانی، اتحادیه اروپا و سازمان‌های بین‌المللی به‌شمول سازمان ناتو نیز بارها به تداوم همکاری‌های خود با نیروهای دفاعی و امنیتی افغانستان تأکید کرد و از قهرمانی‌های این نیروها در امر مبارزه با تروریسم و تأمین امنیت کشور ستایش کرد.

تداوم کمک‌های جامعه جهانی در راستای مسلکی سازی نیروهای پولیس ملی کشور می‌تواند سبب شود که شمار بیشتر این نیروها در زمان کمتر مسلکی شوند و برنامه‌های را که وزارت امور داخله و وزارت دفاع ملی روی دست دارند با امکانات بیشتر و در زمان کمتر آن‌ها را عملی سازند.

در حال حاضر نیروهای پولیس ملی افزون بر این که تأمین امنیت مردم را در دورترین نقاط کشور بر عهده دارند، در صفوف نبرد با دشمن نیز در جنگ هستند.

جامعه جهانی به تداوم کمک‌هایش به نیروهای امنیتی و دفاعی افغانستان به ویژه توانمندسازی زنان پولیس ملی متعهد است.

سفارت امریکا در کابل اعلام کرده است که واشنگتن بیش از ده میلیون دالر امریکایی را برای حمایت از نیروهای پولیس زن در این کشور اختصاص می‌دهد.

سفارت امریکا در کابل روز پنجشنبه (پنج‌شنبه) با نشر خبرنامه‌ی تأکید کرده که این کمک مالی در بخش تقویت مجریان قانون از قشر اناث در افغانستان اختصاص خواهد یافت.

سفارت امریکا در کابل از زنانی که در صفوف پولیس ملی کشور وظیفه اجرا می‌کنند، به عنوان قهرمانان و مجریان قانون یاد کرده و افزوده است که واشنگتن به حمایت از این نیروها در صفوف پولیس ملی افغان متعهد است.

این در حالیست که با گذشت هر روز هم از نظر کمیت و هم از جهت بلند رفتن مهارت‌ها، زنان در صفوف پولیس ملی بیشتر می‌شوند و وزارت امور داخله کشور نیز از برنامه‌های جدید در این خصوص خبر می‌دهد.

هم‌اکنون چهار هزار زن در صفوف پولیس ملی افغانستان مشغول کار اند. بر اساس یک برنامه‌ی پنج‌ساله‌ی وزارت

محمد صابر ژمن

په اسلام کې د سولې اهمیت او ارزښت

د اسلام مقدس دین هغه نظام دی چې ټول اصول، قوانین او مقررات یې په الهي وحی تکیه دي او دې نظام ته یې ځکه د اسلام نوم غوره کړی چې مفهوم یې هم سوله، سلامتي، امن، پخلاينه او د الله جل جلاله اوامرو ته تسلیمیدل او غاړه اېښودل دي؛ نو د یوې سالمې او سوله ییزې ټولنې د رامنځ ته کېدو لپاره لازمه ده چې وگړي یې په امن کې ژوند وکړي او د ژوند ټول مادي او معنوي ارزښتونه په یوه ډاډمنه فضا کې خوندي کړي.

د اسلام له نظره د سولې ارزښت له نفلي روژې، نفلي لمونځ او نفلي صدقې څخه غوره دی؛ ځکه چې په روژه او لمانځه کې فردي مصلحت پروت دی؛ مگر په سوله کې فردي او ټولنیز دواړه مصلحتونه پراته دي.

له حضرت ابو درداء رضي الله تعالی عنه څخه روایت دی چې رسول اکرم صلي الله عليه وسلم وفرمایيل: آیا تاسې د داسې عمل څخه خبر کړم چې له روژې، لمانځه او صدقې څخه یې درجه لوړه ده؟ صحابه کرامو وویل: بلې رسول الله بیا نبی کریم صلي الله عليه وسلم وفرمایيل: هغه عمل د خلکو ترمنځ سوله او روغه کول دي؛ ځکه خپل منځي فساد او اختلافات دین له منځه وړي.

سوله په عمومي توگه د خلکو ترمنځ په ځانگړې د مسلمانانو ترمنځ د ډېرو نیکو کارونو څخه گڼل شوې ده، الله جل جلاله

د اسلام مقدس دین هغه نظام دی چې ټول اصول، قوانین او مقررات یې په الهي وحی تکیه دي او دې نظام ته یې ځکه د اسلام نوم غوره کړی چې مفهوم یې هم سوله، سلامتي، امن، پخلاينه او د الله جل جلاله اوامرو ته تسلیمیدل او غاړه اېښودل دي؛ نو د یوې سالمې او سوله ییزې ټولنې د رامنځ ته کېدو لپاره لازمه ده چې وگړي یې په امن کې ژوند وکړي او د ژوند ټول مادي او معنوي ارزښتونه په یوه ډاډمنه فضا کې خوندي کړي.

سوله د یوې ټولنې په ژوند کې اساسي او حیاتي ارزښت لري، پرته له سولې پرمختگ ناممکن ده، په سوله کې ټولنه د بشپړتیا په لوري درومي، کله چې سوله موجوده وي زده کړه صورت نیسي، په ټولنه کې پرمختگ رامنځ ته کیږي، نظام او دولت پیاوړی کیږي او بلاخره هیواد جوړېږي چې د خلکو ژوند هم ورسره د ښه والي خواته ځي. دا او دې ته ورته ټول پرمختگونه او لاسته راوړنې په سوله کې نغښتي دي، دې ټولو لاسته راوړنو پرمختگونه ته په کتو فکر وکړئ چې سوله څومره ارزښت لري.

اسلام هغه مبارک دین دی چې سوله او امن یې په خیر سره

وړل د خپل رسالت مهم ټکي دي. همدارنگه رسول اکرم صلي الله عليه وسلم تل د دې هڅه کړې چې د خلکو ترمنځ د تاوتریخوالي کرکجنه فضا د نيکمرغۍ، سولې، امن، سمون، يووالي او نښرازی په فضا بدله او په خپلو وړانگيزو لارښوونو سره وگړي نيکو چارو او خپلمنځي يووالي ته را وټولي. د قرآن کریم ارشاداتو او د رسول اکرم صلي الله عليه وسلم لارښوونو همپس هغه شخص غوره گڼلی چې د خلکو تر منځ سوله ييزه فضا رامنځته او د دوی ترمنځ د محبت لړۍ پياوړې کړي.

نو ويلاى شو چې د اسلام مبارک دين د سولې او امن دين دى، سوله ټولنيز ژوند تنظيموي او د جگړې ناخوالې له منځه وړي، جگړه د تباهي او بربادۍ نوم دى او سوله د آرامۍ او ودانۍ ضمانت کوي، جگړه نه گټه لري او نه گټل سوله نه ماته لري او نه بايلل يعنې سوله د جنگ او جگړې بندول دي. سوله د بشر غوښتنه او اړتيا ده او سوله ييز ژوند د هر انسان حق ده؛ خو ځينې ملتونه له دغه حق څخه بې برخې دي او د سولې راتلو پسې شپه او ورځ په تلاش کې دي. دلته خلکو ته په کار ده چې متحد شي په گډه د سولې راتلو لپاره خپلې هلې ځلې وکړي، د يو ښه ژوند ډېر رازونه په سوله کې پراته دي؛ نو که بشر ښه ژوند غواړي د سولې په ارزښت دې پوه شي سولې ته دې لومړيتوب ورکړي؛ ځکه چې سوله مينه او محبت رامنځ ته کوي، د ټولنې د وحدت او يووالي لامل گرځي، فساد له منځه ځي، پرمختگ رامنځ ته کيږي، خلک د يو قانون لاندې چارې پرمخ بيايي، ټولنه د اخلاقي فساد او بدبختيو څخه په امن کيږي، سوله خیر ده او په سوله کې ثواب دى.

د سولې په کولو سره يې د زياتو فضايو زېرى او په نه کولو سره يې د ډېرو مفسدو د پېښېدو خبردارى ورکړى دى. په قرآن کریم کې د سولې ارزښت د هغه ستر اهميت له مخې چې سوله يې د الهي رحم او کرم په ملتيا په ټولنه کې تر سره کوي د سولې لفظ د صلح په صيغې سره ۱۶۹ ځلې په قرآن کریم کې ذکر شوى دى، الصالحات په ټوليزه توگه ۶۲ ځلې ذکر شوى چې ۵۳ ځلې يې له ايمان سره يو ځاى خو ۹ ځلې په داسې شکل ذکر شوى دى چې د ايمان کلمه ورسره يو ځاى نه ده راغلي. د صالحا لفظ په قرآن کریم کې ۳۰ ځلې، د صالحين لفظ ۲۳ ځلې، د صالحون لفظ ۳ ځلې، د اصلح لفظ ۲۰ ځلې، د صالح لفظ ۹ ځلې، د صلح لفظ مفرد يا جمع لفظ ۱۲ ځلې او د صلح لفظ چې د اصلاح په معنا دى ۷ ځلې په قرآن کریم کې ذکر شوى دى.

همدارنگه د قرآن کریم په زياتو آيتونو کې د سولې، ورورگلوۍ، يووالي، ښه ژوند او د فساد د مخنيوي يادونه شوې ده او د گڼ شمېر آيتونو متن چې له الهي ارشاداتو څخه يې سرچينه اخيستي ورته مطالب د انسانانو مخې ته رډي.

همدارنگه سوله په احاديثو کې د حضرت محمد صلي الله عليه وسلم نه يوازې د وگړو ترمنځ د سولې تأمين مهم گڼلى؛ بلکې په دې برخه کې يې د ژوند تر پايه هڅې کړې دي او مسلمانان يې سولې ته هڅولي چې د نورو پيغمبرانو په څېر د وروستي پيغمبر حضرت محمد صلي الله عليه وسلم د رسالت يوه مهمه دنده ده. رسول اکرم صلي الله عليه وسلم د خلکو ترمنځ د سولې تحکيم، د عدل خپرول، د ظلم نابودې، د ناروا کړنو سره مبارزه او د وگړو ترمنځ د اختلافاتو له منځه

ذکيه رحمتی : نامنی و افزایش حملات هیچگاه سبب نمی شود به عقب برگردیم

ص. سیرت

پرابلم های خانواده گی ریاست مبارزه با جرایم جنایی وظیفه اجرا کردم. بعداً معاون ریاست جندر و حقوق بشر وزارت امور داخله شدم. چند سالی را آنجا خدمت کردم. پس از آن به عنوان مدیر لیلیه ای اکادمی پولیس ایفای وظیفه نمودم. وقتی خود را تبدیل کردم در سال ۱۳۹۸ به صفت مدیر عمومی هماهنگی ریاست استراتیژی معینیت پالیسی وظیفه داشتیم که مدت خدمت من ۳۵ سال می شود.

س: در مورد مسؤولیت های فعلی تان بگوئید؟

ج: فعلاً مدیر تکنالوژی معلوماتی معینیت پالیسی هستیم. این ریاست تازه ایجاد شده است. مدیریت معلوماتی و نظارتی از تمام تکنالوژی های که در ولایات، ولسوالی ها و در مرکز است، بررسی و نظارت می کنیم. این که پولیس چه مشکلاتی در بخش تکنالوژی دارد؟ یا چقدر پیشرفت کرده اند؟ یا در بخش تکنالوژی به چه نیاز دارند؟ یعنی وظیفه ای من در حال حاضر نظارت از تکنالوژی معلوماتی است. برای نظارت به ولایات و ولسوالی ها رفتیم و در مرکز نیز مصروف همین موضوعات هستیم.

س: فعالیت زنان در چهارچوب پولیس چقدر مهم است؟

ج: افغانستان نیاز دارد که پولیس اناثیه داشته باشد، به همین

سمونوال ذکيه رحمتی، مدیر تکنالوژی معلوماتی معینیت پالیسی وزارت امور داخله می گوید که افزایش حملات هدفمند بر زنان فعال، هرگز سبب عقب گرد آنان نمی شود. خانم رحمتی می افزاید که زنان پولیس عملاً در جنگ سهم دارند و همین گونه ادامه خواهند داد. او که بیش از ۳۵ سال را در صفوف پولیس ملی خدمت کرده، از خانواده ها می خواهد دختران شان را اجازه دهند که به پولیس بپیوندند. مجله ای پولیس زن مصاحبه ای اختصاصی را با خانم رحمتی انجام داده است:

س: نخست در مورد خودتان بگوئید؟

ج: سمونوال ذکيه رحمتی، مدیر تکنالوژی معلوماتی معینیت پالیسی می باشم. در سال ۱۳۶۵ از مرکز تربیوی قلعه ای جواد به رتبه ای دوم ساتنمن فارغ شدم. نخستین وظیفه ای من از سال ۱۳۶۵ تا ۱۳۶۶ در حوزه ای اول امنیتی بود و در انستیتوت علوم اجتماعی مدت هشت ماه درس خواندم. به صفت دوم شارن معاون حوزه ای هشتم پولیس امنیتی وظیفه اجرا کردم. پس از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۸ به عنوان خارنوال نظامی لوی خارنوالی ایفای وظیفه کردم. به همین ترتیب در ریاست شهدا و معلولین در زون ۶۰۶ وظیفه داشتم. در سال ۱۳۸۹ به حیث مدیر حل

و اجازه داده که به پولیس بپیوندند. از خانواده‌های که اجازه نمی‌دهند، تقاضای من اینست که دختران شان را اجازه دهند تا به صفوف پولیس بیایند. در اینجا تحصیل است، بورسیه‌های خارجی است، برای پولیس انائیه که بیمار اند و امکان تداوی شان در داخل کشور فراهم نیست به خارج کشور فرستاده می‌شوند. برای پولیس انائیه که فعلاً فعالیت دارند - تا آنجا که من می‌دانم - یک باب آپارتمان داده می‌شود. وزارت امور داخله به پولیس انائیه ضرورت دارد. با آن هم وضعیت تغییر کرده؛ ۳۵ سال پیش که من به پولیس پیوستم، صد نفر پولیس انائیه نداشتیم، اما در حال حاضر ما با تلاش‌های خویش توانستیم کم و بیش ۵ هزار پولیس انائیه را جذب کنیم. بیشتر کوشش می‌کنیم که شمار پولیس انائیه افزایش یابد. پیام من اینست که خانواده‌ها دختران شان را اجازه دهند تا به پولیس بیایند، این وظیفه بسیار مقدس است. بیایند در کنار ما، خدمت کنند، با هم وطن را آزاد و آباد سازیم.

س: روند صلح در جریان است، ممکن دو طرف به توافق برسند. چقدر نگران هستید که توافق احتمالی صلح سبب کاهش حضور زنان در صفوف پولیس شود؟

ج: زنان در مذاکرات صلح جایگاه خود را دارند. ما نماینده‌گانی داریم که در دوحه از زنان پولیس دفاع کرده و دفاع می‌کنند. هرگز آن روز نمی‌رسد که (نقش) زنان فعال چه در پولیس و چه در وزارت‌ها و نهادهای دیگر کاهش یابد. ما تشویق نداریم. صلح آمدنی است، اما ما هیچ وقت به عقب بر نمی‌گردیم، ما به پیش می‌رویم.

س: اگر پیامی دارید بفرمایید؟

ذکیره رحمتی: من به عنوان کسی که عمر خود را در خدمت نظام گذرانده‌ام از رهبری وزارت امور داخله درخواستم اینست؛ کسانی که تقاعد می‌کنند با نوازش و روند بسیار خوب تقاعد داده شوند. آنان از نظر مالی حمایت شوند. دیگر این که مدیریت، معاونیت و ریاست‌های قوی را به پولیس انائیه دهند و ببینند که پولیس انائیه هم می‌توانند مدیریت کنند، رهبری کنند و سبب پیشرفت و بهبود اداره شوند. وزارت امور داخله همواره از پولیس انائیه پشتیبانی کرده، ما خوشحال هستیم. همین گونه باید ادامه یابد. اگر آنان شهید می‌شوند، زخمی می‌شوند یا مریض می‌شوند باید فوراً به آن‌ها رسیده‌گی شود.

لحاظ وزارت امور داخله کوشش نهایی خود را می‌کند که به تعداد ده هزار پولیس انائیه را جلب و جذب کند و آنان را در صفوف پولیس ملی مقرر نمایند.

س: به نظر شما در حال حاضر برای فعالیت پولیس زن در وزارت امور داخله چقدر زمینه‌ی کاری مساعد است؟

ج: شرایط کار در وزارت امور داخله برای طبقه‌ی اناث بسیار خوب است که بیایند در صفوف پولیس ملی جذب شوند. از وطن و مردم دفاع کنند. فعلاً ما نیاز مبرم به پولیس انائیه داریم.

س: شما هم شاهد هستید که حملات هدمند در کشور افزایش یافته، زنان فعال شامل زنان پولیس نیز هدف قرار گرفته‌اند، این وضعیت چقدر نگران کننده است؟

ج: فعلاً شرایط سخت است؛ اما با آن هم پولیس انائیه با نیروهای امنیتی و دفاعی افغانستان و قوت که دارند هیچگاه در مقابل دشمنان سرخم نمی‌کنند. همیشه آماده اند که در کنار برادران خود مبارزه کنند و از وطن دفاع کنند. وضعیت کنونی هیچگاه سبب نخواهد شد که ما عقب برویم؛ اگر بار بار حمله شود باز هم ما از وطن و مردم خود دفاع می‌کنیم و در سنگر هستیم. پولیس انائیه عملاً در قطعات خاص، امن عامه و نظم عامه مأموریت اجرا می‌کنند و در ولایات در کنار برادران خود فعالیت دارند.

س: حضور زنان در چهارچوب پولیس ملی چقدر برای کاهش خشونت علیه زنان و کمک به زنان قربانی مهم است؟

ج: وقتی یک خانم داکتر، انجنیر و یا معلم می‌شود، همین گونه نیاز به پولیس انائیه است. مثلاً در تلاشی‌ها یک مرد نمی‌تواند زنان را بررسی کند. یک پولیس زن می‌تواند یک زن مظنون را بررسی کند، یا از او مصاحبه بگیرد. مثلاً اگر یک زن در خانواده مشکل داشته باشد، همین پولیس زن قضیه‌ی او را هم در خانه و هم در دفتر حل و فصل می‌کند، با ملا امام، با وکیل صحبت می‌کنند و یا قضیه‌ی زنی اگر به ناحیه راجع می‌شود، پولیس زن آن را به عهده می‌گیرد.

در چهار دروازه‌ی کابل برای بررسی زنان، پولیس انائیه ایفای وظیفه می‌کند. در نهایت برای حضور پولیس انائیه در وزارت امور داخله نیاز مبرم است.

س: یک تعداد خانواده‌ها اجازه نمی‌دهند که دختران شان به پولیس ملی بپیوندند و یا هم جامعه در این مورد نظر خوب ندارد، پیام شما برای آنان چیست؟

ج: ما خانواده‌های زیادی داریم که دختران شان را تشویق کرده

وزارت دفاع ملی، برای صدها بیوهی نیروهای دفاعی در یک کارخانه فرصت کاری را فراهم کرده است

◆ ننگیالی اچکزی

جام شهادت نوشیده اند، اما تمام کارکنان این کارخانه کسانی هستند که نزدیکان و اقاربشان در اداره‌های امنیتی و دفاعی خدمت کرده اند و در پی حملات انتحاری و انفجاری مخالفان مسلح دولت شهید شده اند.

این اقدام برای بسیاری از خانواده‌هایی که معمولاً برای حمایت مالی بر مردان متکی می‌باشند یک اقدام نیک است و حمایت دولت جمهوری اسلامی افغانستان به ویژه وزارت دفاع ملی و امور داخله را از خانواده‌ها و بازمانده‌گان شهدای نیروهای اردو و پولیس ملی نشان می‌دهد.

دولت افغانستان همواره تأکید کرده که توجه به خانواده‌ها و بازمانده‌گان شهدای نیروهای امنیتی و دفاعی کشور در اولویت قرار دارد و در حد امکانات آنان را یاری و همکاری خواهد کرد.

شماری از زنان بیوهی نیروهای دفاعی کشور که در این کارخانه مصروف هستند، می‌گویند با خیاطی و تهیهی یونیفورم برای سربازان قهرمان نیروهای دفاعی و امنیتی کشور افتخار می‌کنند و از سویی دیگر با معاشی که از این بابت به دست می‌آورند، می‌توانند مشکلات اقتصادی شان را رفع نمایند.

وزارت دفاع ملی کشور گفته که برای زنانی که در این کارخانه

وزارت دفاع ملی چندی پیش در یک اقدامی، زنانی که بر اثر جنگ شوهر و یا اقاربشان را که در صفوف اردوی ملی افغانستان خدمت می‌کردند و شهید شده اند، در یک کارخانه در کابل با دوختن یونیفورم‌های دفاعی و امنیتی کشور به کار استخدام کرد و حالا آن‌ها از این طریق می‌توانند نیازمندی‌های اقتصادی شان را مرفوع سازند. زنان بیوهی نیروهای اردوی ملی که در این کارخانه مصروف کار شده اند، می‌گویند که افتخار می‌کنند که شوهران شان در دفاع از وطن و تأمین امنیت مردم شهید شده اند و تشکری می‌نمایند از دولت که به خانواده‌های شهدای نیروهای دفاعی و امنیتی توجه خاص دارد.

وزارت دفاع ملی کشور گفته که در پهلوی سایر کارکنان این کارخانه حدود ۱۲۰ نفر از زنانی که بر اثر جنگ شوهران شان شهید شده و بیوه شده اند، استخدام شده اند و برای نیروهای اردوی ملی کشور لباس و یونیفورم نظامی تهیه می‌کنند.

وزارت دفاع ملی همچنان گفته که از میان حدود ۱۲۰ زن بیوه که در این کارخانه جهت تهیهی لباس و یونیفورم برای نیروهای اردوی ملی استخدام شده اند. بیشتر آن‌ها زنانی هستند که شوهران شان در نبرد با مخالفان مسلح دولت

وظیفه اجرا می کنند، بر علاوه امتیازاتی که خانواده های شهدا تاکنون دریافت می کردند، مبلغ اضافی ۱۰۰ هزار افغانی (۱۲۹۰ دالر) را اختصاص می دهد.

رویا نعمتی ۳۱ ساله، یکی از کارمندان این کارخانه است که مادر چهار فرزند نیز می باشد، او این وظیفه و یک اپارتمان در کابل را زمانی از سوی دولت دریافت کرد که شوهرش در جریان یک عملیات نظامی با مخالفان مسلح دولت جام شهادت نوشید.

او گفته، «در ابتدا من ناامید شده بودم و حیران مانده بودم که چطور بتوانم برای فرزندان کوچک خود غذا، لباس و مصرف تعلیم و تربیه شان را پیدا کنم، اما حالا با معاشی که از این کار به دست می آورم مشکلات اقتصادی ندارم و از این بابت از دولت و وزارت دفاع ملی تشکر می کنم.»

رویا نعمتی، که دختر ۵ ساله اش را نیز به خود به کارخانه می آورد، اکنون نان آور خانواده ی خود است و ماهانه مبلغ ۱۲۰۰۰ افغانی از بابت این کار معاش دریافت می کند.

محبوبه سدید پروانی، ۳۷ ساله یکی دیگر از کارکنان این کارخانه است، او اما احساس متفاوتی به این کار دارد. او می گوید: «هنگام خیاطی احساس غم می کنم چون که لباسی را می دویم که پسرم هنگام شهید شدن این لباس را بر تن داشت. اما در عین حال خوشحالم که جوانان دیگر همچنان فرزند من در صفوف نیروهای دفاعی کشور شجاعانه می رزمند و در برابر دشمن قهرمانانه به خاطر دفاع از وطن مبارزه می کنند.»

در گذشته ها به ویژه در دوران سیاه طالبان رسم بر این بود که تنها مردان در بیرون از خانه حق کار را داشتند و نان آور خانواده ها بودند، اما در دو دهه ی گذشته با تلاش های دولت جمهوری اسلامی افغانستان و به همکاری جامعه ی جهانی زنان توانستند به حق و حقوق خود دست یابند و مساویانه در کنار مردان در همه عرصه ها حضور یابند.

امروزه صدها هزار دختر در کنار پسران در گوشه گوشه و دورترین نقاط کشور به مکتب می روند و به تعلیم و تحصیل خود ادامه می دهند و همچنان در همه ادارات دولتی به شمول وزارت خانه های دفاع ملی، امور داخله و امنیت ملی نیز زنان در کنار مردان مصروف اجرای وظیفه و خدمت به مردم خود هستند.

از امنیت تا اجتماع و از سیاست تا هنر و ورزش حضور و مشارکت زنان در افغانستان امروز به خوبی محسوس است که نه تنها دولت، بلکه مردم افغانستان در این دستاورد خود را شریک می دانند و همه به آن افتخار می کنند.

در سال های گذشته زنان و دختران افغان نه تنها در داخل کشور، بلکه در بیرون از افغانستان در بخش های مختلف در مسابقات شرکت نموده و برای کشور و مردم خود افتخار آفریدند که می توان به عنوان نمونه از جگرن زهرا گل پوپل، افسر اردوی ملی افغانستان یاد نمود که پس از چند سال

حضور در صف نظامیان کشور چندی پیش در یک دوره ی آموزش نظامی در کشور هند اشتراک کرد و در میان ۸۰ شرکت کننده هندی و افغان مقام اول را کسب کرد که به پاس شجاعت و تعهدش در اجرای وظیفه از سوی محمد اشرف غنی، رییس جمهور کشور مدال دولتی «ملالی» را دریافت کرد.

هرچند امنیت هنوز هم در افغانستان شکننده است و سنتها و رسوم کهنه در برخی مناطق کشور نیز زنان افغان را که می خواهد درس بخوانند و در بیرون از خانه کار کنند، با مشکلات و چالش روبرو می کند، اما آنچه زنان را به فردای بهتر امیدوار ساخته این که دولت با تمام توان برای توانمند سازی زنان آماده است و در دفاع از حق و حقوق آنان تلاش می کند، بنا بر این با قاطعیت می توان گفت که در چنین وضعیتی که هم سطح آگاهی مردم نسبت به زنان تغییرات مثبت کرده و هم دولت و حتی جامعه ی جهانی از زنان حمایت می کند، برگشت به عقب ناممکن است آنانی که خواب خانه نشین کردن زنان را در سر می پروراند، این ناممکن است و بدون شک می توان گفت، همان طوری که هر مرد افغان برای دفاع از وطن یک سرباز و سپاهی است، هر زن افغان نیز برای دفاع از وطن و پیشرفت افغانستان امروزه یک سرباز، یک سپاهی، یک داکتر، یک معلم و نیروی بزرگ است.

د پښتو ژبې تکړه شاعره او نوښتگره لیکواله؛ شفیقه خپلواک

◇ محمد صابر ژمن

خپل شهامت یې له لاسه نه دی ورکړی. افغانو مېرمنو په ټولو یادو برخو کې خپله وړتیا ښودلې او د تاریخ په پاڼو کې یې نومونه په زرینو کرښو لیکل شوي دي، چې تاریخ یې په خپلو زرغونو کارنامو رنگین کړی دی، ددې نومیالیو مېرمنو په ډله کې یوه هم د پښتو ژبې تکړه شاعره او زړوره لیکواله شفیقه خپلواک ده.

شفیقه خپلواک د محمد اکرم خپلواک لور چې د پکتیا ولایت د احمد آباد په ولسوالۍ کې زېږېدلې ده او په ۲۰۱۴ میلادي کال کې د رابعې بلخي له عالي لیسې څخه خپل د دولسم ټولګي سند تر لاسه کړی.

نوموړې د پښتو ژبې تکړه شاعره او نوښتگره لیکواله ده، څلور کاله کیږي چې د میرمن بهیر غږې ده، اوس مهال یې بي سي ته کالم لیکي، د دې ترڅنګ د خپلو نورو هڅو سرپرته د (مصور بنسټ) په نوم د ماشوم ادبیاتو د یو لوی او فعال

که د اسلام سپېڅلي دین او د بشر تاریخ ته نظر وکړو ښځې ته په کې د خپلو حقوقو د ورسپارلو پوره حق ورکړل شوی، چې د اسلام مبارک دین او د بشر تاریخ یې روښانه جوتوي؛ مګر ښځه د تاریخ په اوږدو کې د محرومیت او مظلومیت یوه بېلګه پاتې شوې ده، له ښځو څخه د یوه جنس په توګه کار اخیستل شوی؛ نه د یوه انسان او بشري موجود په توګه. دلته ښځې آن له ډېرو لومړنیو حقونو څخه بې برخې شوي دي، د دې لامل دا دی چې افغانستان یو سنتي، تړلې او قبیلوي ټولنه ده چې هر څه په کې د وروسته پاتې دود او دستور تر سیورې لاندې دي. په دې توګه د دې نامنلو وروسته پاتې دودونو، رسم او رواجونو لومړنۍ ښکار ښځې دي، له بلې خوا د افغانستان په تاریخ کې د پرلپسې جګړو او ناخوالو له امله ښځو ډېر زیانونه او ستونزې ګاللي دي. له دې ټولو ناخوالو سره سره ښځه نه ده تسلیم شوې، ښځو اتلولي ښودلې او

متمدن نسل د روزلو لپاره وي؛ ترڅو د دې جنگ خپلي هیواد د پرمختګ سبب وګرځي.
شفیقه خپلواک د خپلې لیکوالۍ او شاعرۍ په اړه داسې وایي:

دې وروستیو کې مې څو خاطرې هم ولیکلې او شاید نورې هم ولیکم، اوس چې مې نثر کې هم لاس وروردی شوی؛ شعر ډېر شخصي او ځانګړې لیکنه راته ښکاري، فکر کوم چې باید په ځانګړو احساساتو او موضوعاتو ولیکل شي، عموماً د ټولنیزو موضوعاتو د یادولو او خوندي کولو لپاره له نثره کار اخلم او تل مې هڅه کړې چې لیکنې مې د ژوند او هیلو پیغام ولري.

- چاپ شوي آثار یې:
- چې لاس دې نه راکاوه (نظمونه).
- ګاونډی (نظمونه).
- چتری (لنډې کیسې).
- مبین توري (نظمونه).
- بادبوی څارمه (نظمونه).
- ایوانکا ترمپ (ژباړه).
- ناچاپ آثار یې:
- خاطرې (مقالې).

د نثري لیکنې یوه نمونه یې: ((چا ویل چې وطن به نه جوړېږي؟ وطن به دا پښتې جوړوي او هغه پلرونه چې لوڼو او زامنو ته قلم او کتاب ډالۍ کوي. دا ځایولې زموږ هیلې دي. هیله لرم دا ازغن چاپیریال ورته شو دیاره او پوست شي، چې دوی وغوږېږي. ورم به یې د ټول بشر ساه تازه کړي)).

د آزاد شعر یوه نمونه یې:
د هیواد په دې جنگي او کړکېچن حالت کې د جګړې د نه کولو غږ داسې زمزمه کوي:

جنگ ته مه ځه، جنگ کې څه دي؟
د دوه سترګو پندېده دي
د معصوم زړه درېده دي
تورو تېرو ته کاته دي
د مرغیو پریوانته دي
د خاتولو قتلېده دي
د ببریو وچېده دي
د شنو پانو رږېده دي
د ازغیو ټوکېده دي
جنگ ته مه ځه، جنگ کې څه دي؟

بنسټ چارې هم سمبالوي، یاد بنسټ تر نن پورې لسګونه ټوکه د ماشومانو ادبیاتو کتابونه او روزنیزې رسالې چاپ او خپرې کړې دي او په خپلو لوړو زده کړو بوخته ده.

د پښتو ژبې دغه وتلې شاعرې، لیکوالې او کارپنځوونکې شعرونه، لیکنې او لید لوری یې د نن ورځې د جګړه خپلي افغانستان د یوې لوستې پېغلې په توګه د بېلا بېلو ټولنیزو، کلتوري، سیاسي او زېربنايي چارو په تړاو د نوموړې انګیرنې او غبرګونونه د قدر او ستایلو وړ دي. د مېرمن شفیقې خپلواک شعري او ادبي سوچ او فکر د مرغۍ له هغې فضاء لور پرواز کوي چې په دودیزه افغاني ټولنه کې د ښځینه قلموالو او پنځوونکو د لیکنو او فعالیت لپاره په نامرېي ډول جوړه شوې او په یو ډول یې زموږ ټولو پر فکر سیوری غوړولی دی. همدارنګه شاعرې په خپلو شعرونو کې د خپلو موخو د بیانولو لپاره داسې ژبه کارولې ده چې په هغې کې نوښتګر انځورونه په ټاکلو ځایونو کې په ډېره هنرمندانه ډول کارولي دي.

د ښځو د نهضت او د هغوی د حقوقو د ترلاسه کولو او له بلې خوا د نوي نسل د روزلو او تشویق لپاره د دوی د هڅو، آثارو او افکارو د خپرولو زمینه نوره هم باید برابره شي؛ څو د دوی د کارونو د عامېدو په رڼا کې نوی نسل نور هم د وطن مینه خپله کړي، جګړې ته نه ووایي او ټولې هڅې یې د یوه غوږبدلي، متمدن او ښېرازه افغانستان د یوه نوي

اجازه ندهیم حرف‌های مان سبب صدمه روحی و روانی برای زنان شود

◇ مدینه حلیمی

اختلاط مفکوره‌ها و مظاهر ذهنی و بالاخره یکی از مراکز انتشار نظریات ادبی، هنری، فلسفی و مذهبی به شمار می‌رود. اما، در بعضی حالات، دارای فرهنگ ناآراسته است.

فرهنگ تأثیرگذارترین لفظ است؛ زیرا مردمی که دارای رسم و رواج، فرهنگ کهن و دیرینه باشند، هر نوع خشونت را علیه زن روا می‌دارد. در جامعه‌ی افغانستان زنان به دید تحقیرآمیز دیده می‌شوند و هر عمل و گفتار را علیه زن بیان می‌دارند و هر کار زنان را گناه و نامناسب می‌دانند؛ طوریکه اگر زنی بلند بخندد برای وی لفظ بی‌حیا و بی‌ادب داده می‌شود، درحالی‌که زنان وقتی بلند خنده می‌کنند، سرزنده‌تر هستند. زنی که برای استقلالیت و حق خود تلاش می‌کند برای اوچشم سفید لفظ ندهید؛ زیرا یک زن آگاه و با فهم برای حق خود دادخواهی می‌نماید.

فرهنگ از یک لحاظ تمام داشته‌های مادی و معنوی را در خود دارد؛ یعنی فرهنگ تأثیرگذارترین کلمه در یک جامعه بخصوص در یک خانواده می‌باشد. خانواده محیط کوچکی که یک کودک دختر و پسر در آن تولد شده و مرحله در مرحله رشد و انکشاف خود را در فرهنگ خانوادگی خود سپری می‌کند.

دختران و زنان افغانستان بدبختانه در فرهنگ، عرف و عنعنات ناپسند پرورش می‌یابند. در بعضی حالات قربانی فرهنگ‌های ناپسند اجدادشان هم می‌شوند. ما که به عنوان یک انسان خلق شده‌ایم، باید به تمام ندهای وجودی-ذهنی خود آگاه باشیم و واژه‌گان و فرهنگ کلمات خویش را در مورد دختران و زنان این سرزمین باید اصلاح نماییم.

افغانستان چهار راه آسیا، چهار راه مهاجرت، تمدن و فرهنگ، نقطه‌ی تماس و تصادم افکار، کانون آمیزش و

اصلاح نماییم.

توجه به نقش زنان در تشکیل خانواده و تربیت فرزندان و تفاوت نگرش در زمینه‌ی فرهنگ، تأثیرگذار است؛ زیرا زنان در گذشته‌ها با فرهنگ‌های مختلف دست‌وپنجه نرم کرده‌اند. آن‌ها در ابتدا به فرهنگ‌های اجدادشان احترام کرده و خود را تسلیم آن فرهنگ‌ها می‌کردند که حتی موجب هلاکت و مرگ آن‌ها گردیده است. زنان در فرهنگ‌های گذشته به‌عنوان یک وسیله، خرید و فروش می‌شدند. فرهنگ با رسم و رواج باید تفکیک شود. نباید زنان قربانی فرهنگ شوند. زنان حق دارند مانند مردان سفر نمایند. در بعضی موضوعات برای‌شان حق رأی و حق مشوره داده شود. باید در وظایف بلند گماشته شوند. از داشته‌های ذهنی و استعدادشان در زمینه‌ی رشد و انکشاف باید کار گرفته شود. زنان مانند مردان حق دارند تحصیل نمایند، از حقوق خود، مقابل افراد دفاع نمایند. در فرجام بهتر آن است کلمات بهتر را در مقابل این موجود الهی، بیان کرد و اجازه ندهیم کلمات مان، صدمه‌رسان روحی و روانی برای زنان باشد.

زنی که تنها به سفر می‌پردازد و راه‌های پُر خم‌وییچ را سپری می‌کند، جهان دیده و آگاه است. زنی که به ظاهر خود می‌رسد به وی لفظ و کلمه‌ی «جگر» استفاده نکنید. او جگر نیست، زیبا و با سلیقه است و زنی که به تنهایی، فرزندان را پرورش می‌دهد و برای رشد آنان، بی‌وقفه تلاش می‌کند، بی‌سرپرست نیست در حقیقت سرپرست خانواده است. زنی که هنرمندانه‌تر و فعال‌تر در اجتماع ظاهر می‌شود هرجایی و کوچه-بازاری نیست، مایه‌ی افتخار نسل و هم‌ردیف‌های خود است. خانمی که نگران زنان سرزمین‌اش است و برای حق و آزادی آن‌ها تلاش می‌کند، فیمینیست و اعصاب خراب و کله خراب نیست، دلسوز همجنس خودش است. زنی که با شما عقد می‌بندد و ازدواج می‌کند، اسمش منزل، بچه‌داری و خانه‌داری نیست، همسر زنده‌گی است. زن آخر زن است، خانم است، بانو است، خواهر و مادر است ولی ضعیف نیست. خشونت‌ها خودبه‌خود کاسته خواهد شد اگر فرهنگ کلمات مان را درست بسازیم؛ زیرا کلمات مانند نم‌نم باران که در خاک جذب می‌شوند، تأثیرگذار اند. پس فرهنگ لغات مان را در مورد زنان

د سولې ملي کنفرانس؛ د ښځو له حقوقو او آزادیو څخه باید ساتنه وشي

◆ احمدشاه سردار استازکزی

د ورځې په پای کې دې غونډې یو پرېکړه لیک خپور کړ، چې اکثره گډونوالو په اساسي قانون کې د اسلام مبین دین د اصولو سم قانون یاد کړ او د تعدیل وړ یې ونه گانه.

همدارنگه د غونډې گډونوالو د مختلفو سیمو او اقلیتو په استازولۍ ټینګار درلود، چې د سولې مذاکراتو بریالي کېدو لپاره دې لومړۍ اوربند ته لاره هواره شي.

د ښځو حقوق، بیان آزادي او د رسنیو خوندي ساتل د غونډې د گډونوالو له غوښتنو څخه و او له ټولو ښکېلو اړخونو څخه وغوښتل شول، چې د ښځو حقوق او د بیان آزادي د خپلو شخصي گټو قرباني نه کړي.

د سولې په پروسه کې د ښځو پر گډون په ځانگړي ډول د استانبول په کنفرانس کې د ښځو گډون باندې چې د غونډې د گډونوالو اساسي غوښتنه وه ټینګار وشو؛ ځکه د گډونوالو په باور هغه سوله چې د ټولني نیمایي برخه په کې له پامه وغورځول شي بریالی او تلپاتې سوله نشي کېدلی.

د ټولشموله سولې میکانیزم لپاره افغانستان یو خپلواک، جامع او مدني ارگان دی، چې د سولې لپاره د ټولني بېلا بېلو وگړو نظرونه او غوښتنې راټولوي؛ تر څو د سولې له پروسې څخه لرې پاتې نشي. یاد بنسټ څه موده وړاندې د متحده عربي اماراتو په دوښۍ ښار کې د ښځو لپاره ځانگړې غونډه ترتیب کړې وه، چې د ښځو د حقونو لپاره داخلي او بهرني مدني فعالانو په کې برخه درلوده او د سولې د روانو مذاکراتو په اړه یې خپلې غوښتنې او اندېښنې له یو بل سره شریکې کړې.

د سولې میکانیزم لپاره د افغانستان بنسټ د وري په نهمه نېټه د دوشنبې په ورځ د کابل ښار په چهلستون بڼې کې (د سولې ملي کنفرانس) تر نامه لاندې غونډه ترسره کړه، یاد کنفرانس کې د ښځو حقوقو او آزادیو خوندي ساتلو باندې ټینګار وشو.

د غونډې برخه والو د سولې پروسې په اړه له ۲۷ بېلا بېلو کاري ډلو څخه نظریات راټول کړل؛ تر څو د سولې خبرو اترو په جریان کې یې له دولت، طالبانو او د افغانستان له نړیوالو همکارانو سره شریک کړي.

د سولې میکانیزم لپاره د افغانستان بنسټ د کمیټو مشرې لیلما ناصري د غونډې برخه والو ته وویل: په دې غونډه کې د هیواد له ۳۴ ولایتونو څخه له ۱۰۰۰ تنو زیاتو کسانو گډون کړی وو. هغې زیاته کړه؛ ټاکل شوې وه چې په دې غونډه کې ۵۰ سلنه مېرمنې گډون وکړي؛ مگر په ولایتونو کې د ښځو پر وړاندې د شته خنډونو او محدودیتونو له امله لسگونه مېرمنې ونشو کولی چې په غونډې کې برخه واخلي. له دې سره بیا هم اوسمهال د غونډې ۴۰ سلنه برخه والې ښځې دي.

مېرمن ناصري زیاته کړه: په غونډې کې د ټولني مختلفو قشرونو لکه مېرمنو، ځوانانو، دیني علماوو، مدني بنسټونو او رسنیو برخه اخیستې ده؛ تر څو د سولې په باب د ټولني مختلف نظریات په واحد ډول وړاندې شي.

دې ډلو د یوې ورځې لپاره د سولې د اړتیا، د سولې د ننګونو، د سولې د لارښود، هغه مسائل چې د میز پر سر پرې باید بحث وشي، هغه مسائل چې د خلکو له نظره د بحث وړ نه دي، د اساسي قانون تعدیل او نورو موضوع گانو باندې بحث وکړ.

ویوسا عثمانی، رییس جمهور کوزوو شد

◆ وحیده اچکزی

سرمایه گذاری‌های استراتژیک» پیش از این نیز به عنوان رییس کمیته ادغام اروپا و نایب رییس کمیته اصلاحات قانون اساسی در کوزوو خدمت کرده است.

خانم عثمانی متأهل است و مادر دو دختر دوقلو می‌باشد.

فعالیت سیاسی: خانم عثمانی از همان سال‌های نوجوانی، به عنوان فعال لیگ دموکراتیک کوزوو (LDK) یکی از سه بزرگترین احزاب سیاسی در کوزوو آغاز شد. در سال ۲۰۰۹ به عنوان رییس ستاد «فاطمیر سجدیو» رییس جمهور وقت جمهوری کوزوو انتخاب شد. عثمانی سه دوره از طرف لیگ دموکراتیک کوزوو عضو مجمع کوزوو بوده است و در دو دوره گذشته او بیشترین رأی را به عنوان یک زن در کوزوو داشته است.

او همچنان به دلیل سهم خود در استقلال کوزوو مشهور است و به عنوان نماینده‌ی کوزوو در دوسیه‌ی دیوان بین‌المللی دادگستری، جایی که از قانونی بودن استقلال کوزوو دفاع کرد، خدمت کرد.

عثمانی توسط حزبش در انتخابات پارلمانی زودرس ۲۰۱۹ به عنوان نخست وزیر احتمالی کوزوو مورد توجه قرار گرفت و هنگام تبلیغات انتخاباتی گفته که معتقد است مردم کوزوو برای نخست وزیر زن آماده هستند..

خانم عثمانی برای ایجاد یک تغییر در وضعیت اقتصادی و سیاسی کشورش در نخستین اعلامیه گفته است که به دنبال عادی سازی روابط سیاسی با همسایگان به ویژه صربستان است. اما آلبین کورتی، نخست وزیر کوزوو در واکنش به این سیاست خانم عثمانی گفته است که کابینه‌اش چنین دستور کاری در حکومتش ندارد.

هرچند ریاست جمهوری کوزوو بیشتر یک مقام تشریفاتی است و صلاحیت اجرایی به دست نخست وزیر است، اما فرماندهی قوای مسلح و تعیین سیاست خارجی کار است که رییس جمهور آن کشور صلاحیت آن را دارد.

ویوسا عثمانی سادریو، با اکثریت آرای پارلمان کوزوو رهبری این جمهوری کوچک در اروپای شرقی را به عهده گرفت.

کوزوو یک کشور تقریباً دو میلیونی در شرق اروپا از مناطق بالکان است که در سال ۲۰۰۸ میلادی به صورت یک‌جانبه از صربستان اعلام استقلال کرد، ولی تاکنون به خاطر عدم موافقت چین و روسیه در شورای امنیت، عضویت سازمان ملل متحد را گرفته نتوانسته است.

ویوسا عثمانی ۳۸ ساله از حزب دموکراتیک کوزوو در ماه نوامبر ۲۰۲۰ میلادی پس از استعفای هاشم تاچی به عنوان رییس جمهور موقت آغاز به کار کرد.

او اکنون با کسب ۷۱ رأی موافق از جمله ۱۱۲ رأی پارلمان این کشور به کرسی ریاست جمهوری نشسته است.

روز دوشنبه (۱۶ حمل) نتایج رأی‌گیری پارلمان کوزوو با خبر موفقیت خانم عثمانی همگانی شد.

ویوسا عثمانی سادریو در ۱۷ ماه می سال ۱۹۸۲ در «میتروویکا» که آن زمان بخشی از یوگسلاوی بود، متولد شد. او دوره ابتدایی و دبیرستان را در زادگاه خود به پایان رساند و دوره لیسانس خود را در پوهنتون پریشیتینا در کوزوو به پایان رساند. او در سال ۲۰۰۵ کارشناسی ارشد حقوق خود را در پوهنتون پیتسبورگ به پایان رساند. دو بار از طرف پوهنتون جایزه «عالی برای آینده» به وی اعطا شد. او از سال ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۴ تحصیلات دکترا را در همان پوهنتون به پایان رساند.

خانم سادریو به عنوان استاد پوهنتون، دوره‌هایی را در زمینه حقوق بین‌الملل در کوزوو تدریس می‌کند.

او همچنین به دلیل سهم خود در زمینه حقوق بشر، توسط پوهنتون پیتسبورگ به دریافت جایزه بین‌المللی موفقیت «شث» مفتخر شد.

عثمانی در حال حاضر رییس «کمیته امور خارجه، دیاسپورا و

معاون اتحادیه اروپا در کابل:

زنان افغان بخشی مهمی از جامعه افغانستان هستند!

◇ ننگیالی اچکزی

حضور پررنگ داشته باشند، تا در مورد آینده‌ی سیاسی شان تصمیم بگیرند.

اعضای این کمیسیون مجلس بر حفظ دستاوردهای مشترک مردم افغانستان و جامعه‌ی جهانی در ۲۰ سال اخیر تأکید کرده و از معاون هیأت اتحادیه‌ی اروپا خواسته‌اند که جامعه‌ی جهانی زنان افغانستان را در حفظ این دستاوردها همکاری کند.

ارناوت پاولس در این دیدار در صحبت‌های خود گفت: «جامعه‌ی جهانی از زنان افغانستان حمایت می‌کند و آنان را در این راستا تنها نخواهد گذاشت و از سر تا پای پروسه‌ی صلح و نیز پس از آن در کنارشان خواهد بود.»

او تأکید کرد که حقوق زنان افغانستان و حضور آنان در همه بخش‌ها در دو دهه‌ی گذشته یکی از دستاوردهای کلان دولت و مردم افغانستان و همچنان جامعه‌ی جهانی است و آن گونه که دولت افغانستان به حمایت از این دستاورد تأکید دارد، اتحادیه‌ی اروپا نیز در کنار مردم افغانستان به حمایت از حفظ دستاوردهای زنان افغان ادامه خواهد داد.

پیش از این نیز اتحادیه اروپا بر حفظ دستاوردهای دو دهه‌ی زنان افغان در مذاکرات صلح تأکید کرده و برگشت زنان به عقب را ناممکن خوانده است.

اعضای کمیسیون حقوق بشر، جامعه‌ی مدنی و آموز زنان ولسی جرگه کشور در دیدار با ارنات پاولس، معاون رییس هیأت اتحادیه‌ی اروپا در کابل، خواستار حمایت جامعه‌ی جهانی از زنان افغانستان شده‌اند.

در خبرنامه‌ی این کمیسیون آمده است، این نشست که روز سه‌شنبه، (۱۷ حمل) در تالار کمیسیون حقوق بشر، جامعه‌ی مدنی و آموز زنان ولسی جرگه برگزار شد، اعضای این کمیسیون خواهان نقش بیشتر زنان در پروسه‌ی صلح شدند و در این خصوص بر توجه بیشتر اتحادیه‌ی اروپا نیز تأکید کردند.

ناهید فرید، رییس کمیسیون حقوق بشر، جامعه‌ی مدنی و آموز زنان ولسی جرگه در صحبت‌های خود در این دیدار نقش جامعه‌ی جهانی در تأمین صلح پایدار در افغانستان را مهم عنوان کرده، خواستار حضور پررنگ زنان در نشست استانبول شد.

به گفته‌ی خانم فرید، زنان در افغانستان به صورت مستقیم و غیرمستقیم، قربانی جنگ می‌باشند و در راستای توسعه و مردم‌سالاری از جان و دل گذشته‌اند، بنابراین «بی‌انصافی خواهد بود که زنان از تصمیم‌گیری‌های کلان دور نگهداشته شوند.» این عضو ولسی جرگه تصریح کرد که زنان افغان باید در نشست استانبول که برای تعیین سرنوشت صلح افغانستان برگزار می‌شود

در این دیدار، اعضای کمیته‌ی دادخواهی زنان افغانستان با اشاره به اهمیت نقش زنان در نشست‌های مرتبط به صلح، خواستار سهم ۳۰ درصدی زنان در نشست صلح استانبول شدند.

زنان اشتراک کننده در این نشست مشورتی گفتند که از آدرس زنان باید کسانی در نشست‌های صلح اشتراک داشته باشند که بتوانند از تمامی زنان افغانستان به خوبی نمایندگی کنند.

اشتراک کنندگان این نشست همچنان نگرانی‌های شان را از هر نوع معامله‌ای در مورد حقوق و دستاوردهای زنان با رییس شورای عالی مصالحه‌ی ملی در میان گذاشتند. آنان گفتند که در صورت توافق صلح، زنان نباید محکوم به عقب‌گرد شوند و دستاوردهای آنان نا دیده گرفته شود.

نمایندگان زن در ولسی جرگه، مشرانو جرگه، فعالان و مدافعان حقوق زن در این نشست نظریات، و پیشنهادهای شان را پیرامون روند صلح، جایگاه زنان در نشست استانبول-ترکیه، حقوق زنان، حضور ملموس زنان در میز مذاکره، حقوق و آزادی‌های شهروندی و قانون اساسی بیان نمودند.

آنان بر حفظ دستاوردهای زنان در ۲۰ سال گذشته، سهیم شدن بیشتر زنان در روند صلح و نشست‌هایی مرتبط به آن و حقوق اقلیت‌ها به‌ویژه اقلیت‌های مذهبی تأکید کردند و گفتند که جایگاه زنان باید در روند صلح عملی و محسوس باشد.

رییس شورای مصالحه‌ی ملی به اشتراک کننده‌گان این نشست مشورتی اطمینان داد که جایگاه زنان در روند صلح به‌ویژه نشست استانبول قابل ملاحظه خواهد بود، زیرا بدون در نظر داشت نیم نفوس کشور که زنان هستند تحقق صلح پایدار و واقعی ناممکن خواهد بود.

نشست استانبول که در مورد صلح افغانستان در ترکیه برگزار می‌شود. نمایندگان ناتو، اتحادیه‌ی اروپا، سازمان ملل متحد، کشورهای همسایه، دولت و گروه طالبان در این نشست اشتراک خواهند کرد و در مورد تأمین صلح در افغانستان و دستیابی به یک راه‌حل سیاسی در این نشست بحث و گفتگو خواهد شد.

پیش از این در نشست‌های قطر و مسکو هرچند برخی از زنان به نمایندگی از زنان افغانستان حضور داشتند، اما فعالان حقوق زن در کشور نسبت به حضور کم‌رنگ زنان در این نشست‌ها گله داشتند.

با این حال دولت جمهوری اسلامی افغانستان همواره تأکید کرده که حفظ دستاوردهای زنان در دو دهه‌ی گذشته خط سرخ در مذاکرات صلح است و تحت هیچ شرایطی بر سر این دستاوردها معامله نخواهد شد.

نشست مشورتی زنان با شورای مصالحه‌ی ملی: از سوی هم داکتر عبدالله عبدالله، رییس شورای مصالحه‌ی ملی کشور در نشست مشورتی که با شماری از نمایندگان زن در ولسی جرگه، مشرانو جرگه، نهادهای مدافع حقوق زن و جامعه‌ی مدنی در مورد طرح‌های ارائه شده برای صلح افغانستان و جایگاه زنان در روند صلح و نشست استانبول داشت، تأکید کرد که حفظ حقوق و جایگاه زنان در روند صلح از مباحث جدی به‌شمار می‌رود.

رییس شورای مصالحه‌ی ملی کشور در این نشست مشورتی همچنان به اشتراک عادلانه و معنادار زنان در نشست استانبول اشاره کرد و افزود که علاوه بر اعضای اصلی نشست، نمایندگان از زنان و جامعه‌ی مدنی به عنوان اعضای جانبی نشست حضور خواهند داشت.

اینک بهار از پل پیوند بگذرد
 سالی دگر به لطف خداوند بگذرد
 این بار در طلوعه‌ی نوروز فارسی
 بر شرق یک بهار خوشایند بگذرد
 یعنی که در جوار خراسانیان پاک
 این آخرین دقایق اسفند بگذرد
 شاعر شکار لعبت شعر دری شود
 یک چند از غم زن و فرزند بگذرد
 با کاروان حله بیاید ز سیستان
 با کاروانی از گل و لبخند بگذرد
 امسال در سواحل آمویه سر کند
 امسال از سواحل هلمند بگذرد
 منزل کند مقابل تندیس رودکی
 تا از خیال کوه دماوند بگذرد
 آری، در این زمانه که قند است هر طرف
 آدم چگونه می‌شود از قند بگذرد؟
 آن هم دمی که حنظله هم قند می‌شود
 یک بار اگر به شهر سمرقند بگذرد
 اینک رسیده موسم پیوند پارسی
 اینک بهار از پل پیوند بگذرد

محمد کاظم کاظمی

غزل

په تهمتونو رنگ جامې درسره ښکاري
 له کلي مه څه! دا کوڅې درسره ښې ښکاري
 اوس مې رينې رينې گريوانه پورې څله خاندي
 تا راته ويل چې زولنې درسره ښې ښکاري
 سپرليه شين خادر په منډه منډه مه تولوه
 زمونږه غرونه او دريې درسره ښې ښکاري
 گهيڅه! پام د ميخاني دروازه بيرته نه کړې
 دا ځونډي داره شنې تسبيح درسره ښې ښکاري
 حيات الله گهيڅ

غزل

زه غمونو ته پیدا یم غم به زه کرم
 ستا د ژوند یوه شیبه به ترخه نه کرم
 تنهایی دې لکه مالگه زه اوبه کرم
 خوب به کله یاره ستا په زنگانه کرم
 ساقی خلاصه می‌کده کره یم راغلی
 چې یادونه د جانان مې میلما نه کرم
 د خوشال توره به واخلمه په لاس کې
 او راوینس به خوبولې پښتانه کرم
 ما پاخون ته دومره وس راکړه خالقه!
 چې دردونه مې یو څو ورځې ویده کرم
 الفت پاخون

غزل

لوغړن ژوند د جدایی کیسه هماغسې ده
 زه لېونی ته لېونی کیسه هماغسې ده
 دواړه یو بل له خدایه غواړو خو قبلېږي نه بس
 زما دعا او ستا زاری کیسه هماغسې ده
 زما په پښو کې لا شرنګېږي د رواج زولنې
 د تا لاسو کې اتکړی کیسه هماغسې ده
 زه لا د تېرې زمانې کوڅه کې ورک درپسې
 ته لا ولاړه په بلۍ کیسه هماغسې ده
 حکم همدا سې دی چې وي د ترابان بند کې
 په کوه قاف کې ښایېږی کیسه هماغسې ده
 توپک یې خوا کې یو ښکاري ځانته کباب پخوي
 د اور لمبې، زړه د هوسی کیسه هماغسې ده
 د قاب ښیښه یې سعاده ماته، رنگ په وینو
 تصویر زموږ د زنده گی کیسه هماغسې ده
 عبدالستار سادات

غزل

د خوږو اوبو روان سرود غږېږي
 گوندې وي چې اوبنکې وينې و درېږي
 په څپو څپو روانه کمال خانه
 کله لمر کله سپوږمۍ درته موسېږي
 پر سيستان به بيا بهير گلونه راشي
 اوس دې گوډ تيمور په قبر کې ځورېږي
 اوبه آب دی د وطن د مرغلرې
 په ځل ځل يې مرغلره ده ځلېږي
 بزگران به بيا زرغونې تپې وايي
 کروندې به په جامو کې نه ځايېږي
 چې تاخونو ته د وړانگو مرغۍ ورشي
 له خونبۍ بجه ورته شمعي وژېږي
 د افغان ماشوم د رسم کتابچه ده
 د کاروان په زړه کې رود، بېرۍ رسمېږي
 پيرمحمد کاروان

شيبه گرگ شيبه پلنگ می آبی
 برای کشتن من رنگ رنگ می آبی

گهی به هیئت موجی که سخت توفانی ست
 گهی درنده تر از یک نهنگ می آبی

پُر است از نَفَسَت تاک‌های سبز جهان
 نگاه کن که چه مست و ملنگ می آبی

تو از کدام تبار و عشیره‌ای بانو
 که بهر سوختنم بی درنگ می آبی

همیشه آینه‌ی قدنمای تو بودم
 تو در برابرم اما چو سنگ می آبی

مرا که تشنه‌ی مهرم به صلح دعوت کن
 تو که همیشه به سویم به جنگ می آبی

فیاض ویرا

بخوارانم

اینک بهار از پل پیوند بگذرد
 سالی دگر به لطف خداوند بگذرد

این بار در طلیعه‌ی نوروز فارسی
 بر شرق یک بهار خوشایند بگذرد

یعنی که در جوار خراسانیان پاک
 این آخرین دقایق اسفند بگذرد

شاعر شکار لعبت شعر دری شود
 یک چند از غم زن و فرزند بگذرد

با کاروان حله بیاید ز سیستان
 با کاروانی از گل و لبخند بگذرد

امسال در سواحل آمویه سر کند
 امسال از سواحل هلمند بگذرد

منزل کند مقابل تندیس رودکی
 تا از خیال کوه دماوند بگذرد

آری، در این زمانه که قند است هر طرف
 آدم چگونه می‌شود از قند بگذرد؟

آن هم دمی که حنظله هم قند می‌شود
 یک بار اگر به شهر سمرقند بگذرد

اینک رسیده موسم پیوند پارسی
 اینک بهار از پل پیوند بگذرد

محمد کاظم کاظمی

زعفران او د بندو لپاره د کاري فرصتونو رامنځته کول

◀ اسماء سپهر

باندي بوختي دي. د اتحاديې مسول وايي: اوسمهال اتحاديه د شرکتونو ۵۳ فعال غړي لري، چې له دې جملې څخه د ۴ شرکتونو مشري مېرمنې پر غاړه لري.

رشيدې وويل: د هغو وړاندوينو پر اساس چې ترسره شوي کابو له ۸۰۰۰ هکتاره ځمکې څخه زياته ځمکه د زعفرانو کښت ته چمتو شوې، چې له ۲۰ ټنو څخه زيات خاص زعفران توليد وي. د ښاغلي رشيدې په وينا: د زعفرانو ډېره برخه عربي هيوادونو لکه: هند، فرانسه، هسپانيا، آلمان او امريکا ته استول کيږي.

رشيدې د افغانستان د زعفرانو تاريخي هويت پياوړي کول، په افغانستان کې د زعفرانو د صنعت کارانو لپاره د مشترک ځای په توگه د اتحاديې رامنځته کول، د دلالتو لاس لښلول او د زعفرانو د بزگرانو لپاره فرصت برابرول، چې د زعفرانو له فعالو شرکتونو سره مستقيمي اړيکې ونيسي. له بزگرانو سره د معلوماتو او امکاناتو په اړه همکاري کول، همدارنگه د زعفرانو د توليد پروسس، بسته بندي او صادرولو د معياري کولو لپاره هلې ځلې د دې اتحاديې له مهمو موخو څخه ياد کړل او زياته يې کړه چې د نورو ولايتي ټولنو د زعفرانو له بزگرانو سره د اړيکې رامنځته کول او د يووالي لپاره يې کار کول، د حکومتې چارواکو او نورو کورنيو او بهرنيو بنسټونو همکارۍ په پام کې نيولو سره هغه ستونزې چې د زعفرانو توليد او پلور پروسې کې شتون لري د اتحاديې د اهدافو او فعاليتونو په توگه به حلوي.

هغه زياتوي: د افغانستان زعفران کارانو ملي اتحاديه اوسمهال زرگونه غړي لري، چې ۵۳ شرکتونه او ۴۲ انجوغانې په ۸ ولايتونو کې يوځای په مستقيم ډول فعاليت کوي.

وروستيو کلونو کې د زعفرانو کښت پختيا موندلې ده او د پام وړ اقتصادي عايد هم لري. همدارنگه د زعفرانو صنعت ددې لامل شوی، چې زيات شمېر هغو مېرمنو ته چې له کاري فرصتونو بې برخې وې، د زعفرانو برخه کې کار وکړي او اقتصادي عايد هم ترلاسه کړي.

د زعفرانو توليد د هيواد اقتصاد په ځانگړې توگه هغو مېرمنو لپاره چې د توليد پر پروسې کې د زيات اختيار خاوندانې دي خورا مهم ارزښت لري. د زعفرانو د توليد پروسې کابو ۸۰ سلنه کارکونکې مېرمنې دي. په هيواد کې د زعفرانو ډېر کښت په هرات ولايت کې ترسره کيږي، چې د هيواد په سطحه د زعفرانو ۹۰ سلنه توليد د هرات ولايت پورې تړاو لري. د افغانستان زعفران له ۱۸ څخه زياتو هيوادونو ته استول کيږي. زعفران د هيواد يو له هغو سوداگري محصولاتو څخه دی، چې له هيواد څخه بهر ډېر مينوال لري.

لکه څنگه چې د مېرمنو د سوداگرۍ خونه وايي: په افغانستان کې د زعفرانو د توليد لپاره ۳۰۵ شرکتونه شتون لري، چې د ۵۰ شرکتونو په راس کې مېرمنې قرار لري.

د مېرمنو د صنايعو او سوداگرۍ خونې د تحقيقاتو مسوله فتانه رضايي وايي: د کرنې وزارت په خبرپاڼه کې راغلي، په افغانستان کې د زعفرانو توليد ۲۲ سلنې ته رسېږي، چې ۷۴۶ تنه مېرمنې يې د توليد په پروسې کې په دندې باندي بوختې دي.

د افغانستان د زعفرانو د ملي اتحاديې د معلوماتو پر اساس کابو ۲۵ کاله کيږي، چې د زعفرانو د ځمکې او کښت ساحه پراختيا مومي او توليد يې د پرمختگ په حال کې دی. لکه څنگه چې ټېر کال کابو ۲۰ ټنه زعفران توليد شوي و، په راتلونکي کال کې تمه کيږي چې ۲۵ سلنه زياتوالی په کې راشي. اوسمهال زيات شمېر مېرمنې د زعفرانو د توليد په بېلا بېلو برخو کې لکه: د زعفرانو د گل پرېکولو، وچولو، بسته بندي، پروسس او د زعفرانو په مديريت باندي بوختې دي.

د زعفران کارانو د ملي اتحاديې مشر انجينر بشير احمد رشيدې وايي: تر هغه ځايه چې د زعفرانو ۷۰ سلنه فعاليتونه مېرمنې مخته وړي، کولای شو چې ووايو زعفران د نورو کرنيزو محصولاتو په پرتله زيات کاري فرصتونه لري او له لسو زرو زياتې مېرمنې په فصلي او دايمي توگه د زعفرانو د توليد برخه کې په کار کولو

د عربستان مشورتي شورا بنځينه غړو د سولې په روانه پروسه کې له افغان مېرمنو خپل ملاتړ اعلان کړ

◆ وحيده اچکزی

نهادونو له غبرگون سره مخ شوه. تېر کال هم د افغانستان د ولسي جرگې او د ايران اسلامي شورا بنځينه غړو ترمنځ غونډه ترسره شوه، چې له طالبانو سره د سولې په روانې پروسې کې د مېرمنو پر نقش خبرې اترې وشوې. ياده غونډه کې د ايران اسلامي شورا بنځينه غړو د بهرنيو سرتېرو پر مسوولانه وتلو ټينگار درلود او د هيواد په نظام کې يې د بنځو گډون د هغو طبيعي، انساني او اسلامي حق وبال له اړه افغانستان کې يې د بشري حقونو، د بنځو او د ماشومانو له حقونو څخه خپل ملاتړ اعلان کړ.

له دې وړاندې هم افغان مېرمنو د دولت او طالبانو ترمنځ د سولې مذاکراتو له غرمېدو سره د خپلو لاسته راوړنو پر خوندي کېدلو ټينگار درلود.

افغان حکومت تل ټينگار لري، چې له طالبانو سره د سولې په پروسې کې د بنځو پر لاسته راوړنو هيڅکله معامله نه کوي؛ بلکې له دې لاسته راوړنو به په کلکه دفاع کوي.

د افغانستان ملاتړو هيوادونو او نړيوالو نهادونو په دوحه کې د سولې پروسې له پيلېدو سره سم د افغان مېرمنو د لاسته راوړنو پر ساتلو ټينگار درلود او د مذاکراتو په جريان کې د بنځو د حقونو د خونديتوب غوښتونکي شول.

افغان مېرمنو له تېرو دوو لسيزو راپدېخوا د پام وړ پرمختگونه کړي دي او نن ورځ په ټولو برخو کې د بنځو گډون په ښه توگه محسوسېږي.

په دوحه کې د بين الافغاني مذاکراتو سره سم زيات شمېر افغان مېرمنو او د بنځو د حقونو فعالانو په کابل او ولاياتو کې غونډې ترسره کړې او د سولې په پروسې کې د خپلو حقونو او لاسته راوړنو د ساتلو غوښتونکي شول.

له دې سره، تېر کال افغان مېرمنو يو شمېر سترې غونډې ترسره کړې وې، چې له ټول هيواد څخه په کې مېرمنو گډون کړی و او خپل ملاتړ يې له جمهوريت او اساسي قانون څخه اعلان کړ.

دا غونډه چې د وري په ۱۱ نېټه د چهارشنبې په ورځ د افغانستان د ولسي جرگې او د عربستان مشورتي شورا بنځينه استازو ترمنځ د ويډيويي کنفرانس له لارې ترسره شو، د عربستان مشورتي شورا بنځينه غړو د سولې په روانو مذاکراتو کې د بنځو پر گډون ټينگار وکړ.

دا غونډه د افغانستان د بهرنيو چارو وزارت او په رياض کې د دې وزارت د سفارت په ابتکار او نوښت جوړه شوې وه، چې د يو شمېر بنځينه استازو ترڅنگ د بنځو د حقونو فعالانو هم په کې برخه درلوده.

د عربستان مشورتي شورا ۱۵۰ غړي لري، چې ۳۰ سلنه يې مېرمنې تشکيله وي.

د افغانستان د بهرنيو چارو وزارت په خبرپاڼه کې راغلي، د افغانستان د ولسي جرگې د بشري حقونو او د بنځو چارو کميسيون مشرې ناهيد فريد په افغانستان کې د بنځو تېرو دوو لسيزو لاسته راوړنې مهمې وبللې او د عربستان مشورتي شورا بنځينه غړو څخه يې وغوښتل، چې د سولې په روانو مذاکراتو کې له افغان مېرمنو څخه خپل ملاتړ اعلان کړي.

په دې غونډه کې د افغانستان او عربستان ترمنځ د پارلماني ملگرتيا کميټې غړې ساميه بخاري د عربستان مشورتي شورا د امنيتي کميټې غړې مستوره الشمري او د عربستان مشورتي شورا د بهرنيو اړيکو کميټې غړې هدا احييسي خبرې وکړې. يادو مېرمنو د افغانستان په راتلونکي حکومت او د سولې مذاکراتو په ځانگړي ډول د استانبول په کنفرانس کې يې د افغان مېرمنو گډون اړين وباله.

ټاکل شوې ده، چې راتلونکي اونۍ د افغان حکومت او طالبانو ترمنځ د ترکيې په استانبول ښار کې کنفرانس پيل شي.

د افغان سولې اړوند د مسکو په غونډه کې په قطر کې د دولت مرکچي پلاو له ۴ بنځينه غړو څخه يوازې يوه مېرمن حبيبه سرايي دعوت شوې وه، چې دا پرېکړه د بنځينه فعالانو او د نړيوالو

نقش رسانه‌های اجتماعی بر خانواده و ازدواج

منبع: پارتینگ فرستکرای / ترجمه: زهرا بهره‌مندی

صمیمیت کنند.

زوجین بهتر می‌توانند سایر دوستان و محافل اجتماعی دیگری را بشناسند، زیرا اطلاعات رسانه‌های اجتماعی کمک می‌کند که به راحتی ببینیم فرد چه کاری انجام می‌دهد و چه کارهایی دوست دارد انجام دهد. این باعث می‌شود که آن‌ها علی‌رغم این که اخیراً آشنا شده‌اند، احساس نزدیکی داشته باشند.

طبق معمول، اطفال کلان می‌شوند، به دانشگاه می‌روند و زنده‌گی مستقل خود را شروع می‌کنند. در مواردی از این دست، والدین راحت‌تر می‌توانند از طریق رسانه‌های اجتماعی با فرزندان خود در ارتباط باشند. با امکان چت تصویری و به اشتراک گذاری تصاویر و موارد دیگر، فامیل‌هایی که دور از یکدیگر زنده‌گی می‌کنند می‌توانند این فاصله را کم کنند، حتی اگر رابطه آن‌ها فقط از طریق فضای مجازی باشد.

خانواده‌ها با توانایی به اشتراک گذاری مکان‌ها و برچسب‌زدن (Tag) نام افراد، اغلب می‌توانند مکان‌هایی مانند رستوران‌های مورد علاقه، تصویرهایی از لحظات شیرین خانواده‌گی و گردش را به اشتراک بگذارند و به طور کلی مکانی برای نگهداری تمام خاطرات خوشی خود دارند.

اگر والدین و فرزندان هر دو پُست یکسانی را در شبکه‌های اجتماعی دیده باشند، می‌توانند در این باره صحبت کنند و می‌توانند با اشتراک گذاری صفحات مورد علاقه مانند صنایع دستی، آشپزی، و سایر چیزها رابطه محبت‌آمیز خود را تقویت کنند.

رسانه‌های اجتماعی احساس امنیت را به ارمغان می‌آورد؛ زیرا همه می‌دانند که در صورت نیاز می‌توانند در هر زمان با افراد

تکنالوژی نکات مثبت خود را دارد، اما هیچ کس نمی‌تواند انکار کند که معایب ناشی از آن به یک مشکل اساسی تبدیل شده است. بخصوص وقتی صحبت از اینترنت می‌شود، از والدین گرفته تا اطفال، همه دارای چندین حساب در رسانه‌های اجتماعی هستند که آن‌ها را برای مدت طولانی مشغول می‌کند. افراد تقریباً هر چیزی را در صفحه خود پُست می‌کنند، از تصاویر حوادث تا گفتن موارد جزئی به دوستان و فالورهای خود مانند «من ناخن‌های خود را رنگ کردم».

انواع مختلفی از روابط وجود دارد که افراد به مرور زمان ایجاد می‌کنند و البته مهمترین آن‌ها «رابطه خانواده‌گی» است. در اینجاست که بیشترین تأثیر رسانه‌های اجتماعی دیده می‌شود. در اوایل، فامیل‌ها از طریق گفتگوهای رو در رو با یکدیگر در تماس بودند. وقتی همه کارهای روزانه خود را به پایان می‌رسانند، در خانه استراحت و با یکدیگر گفتگو می‌کنند.

این روزها خانواده‌ها به ندرت با هم گفتگو می‌کنند و همه درگیر پیام‌های خبری خود در شبکه‌های اجتماعی هستند. به نظر می‌رسد تماشای فیلم، واکنش به پُست آنلاین و پاسخ به دوستان حتی از سلام و احوال‌پرسی با یکدیگر مهمتر است. در زیر بعضی از تأثیرات رسانه‌های اجتماعی بر روابط خانواده‌گی را مورد بحث قرار می‌دهیم.

۱. تأثیرات مثبت: رسانه‌های اجتماعی از روش‌های زیر می‌توانند بر روابط خانواده‌گی تأثیر مثبت بگذارند:

یکی از مثبت‌ترین تأثیرات شبکه‌های اجتماعی بر ازدواج این است زوجینی که زمان زیادی را دور از یکدیگر می‌گذرانند، می‌توانند با یکدیگر ارتباط برقرار کنند و علی‌رغم فاصله از یکدیگر، احساس

امر گاهی اوقات می‌تواند موجب نارضایتی خانواده‌ها یا زوجین از زنده‌گی و موقعیت‌های خود شود.

یکی از غم‌انگیزترین واقعیت‌های رسانه‌های اجتماعی این است که برای کسانی که تمایل به بی‌وفایی دارند، بستر دیگری برای عملی کردن این ویژگی منفی می‌دهد. آن‌ها ممکن است روابط دیگری را در جایی دیگر شروع کنند که شریک زنده‌گی آن‌ها تصویری از آن نداشته باشد. در زمان‌های گذشته، تغییر در رفتار نشانه این بود که مشکلی وجود دارد، اما از آنجا که این روزها، رفتار عادی مردم این است که دایم مصروف تلفون‌هایشان باشند، هیچ چیز مشکوک به نظر نمی‌رسد.

مطالعات نشان داده که بین افسردگی و افزایش استفاده از شبکه‌های اجتماعی ارتباط مستقیم وجود دارد. نوجوانان به احتمال زیاد تحت تأثیر افسردگی قرار می‌گیرند که به نوبه خود بر روابط خانوادگی آن‌ها تأثیر می‌گذارد.

نکاتی برای حفظ تعادل سالم بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی و روابط خانوادگی: در اینجا چند روش برای حفظ تعادل سالم و کاهش اثرات منفی شبکه‌های اجتماعی بر ارتباطات خانوادگی آورده شده است:

برای افراد متأهل، بهترین راه برای اطمینان از این که رسانه‌های اجتماعی هیچ تأثیر منفی در روابط شما ایجاد نمی‌کند، این است که به شریک زنده‌گی خود در ارتباط با رسانه‌های اجتماعی اعتماد کنید. این به معنای آن است که رمز ورود به حساب خود را با هم شریک بسازید و هرگز چیزی را که شریک زنده‌گی شما قبول ندارد به اشتراک نگذارید و لایک نکنید.

مواردی را که در شبکه‌های اجتماعی به اشتراک می‌گذارید محدود کنید. خانواده‌ها اغلب دوست دارند اتفاقاتی را که در خلوت خانه‌هایشان رخ می‌دهد، به اشتراک بگذارند. اشتراک بیش از حد ممکن است باعث ایجاد تنش بین دو یا چند نفر از اعضای خانواده شود.

اعضای خانواده یا شیوه زنده‌گی خود را با افراد دیگر در فضای مجازی مقایسه نکنید. اغلب اوقات، کاربران شبکه‌های اجتماعی کلیت یک ماجرا را به اشتراک نمی‌گذارند و شما نمی‌دانید که در پشت صحنه برخی از تصاویر و فلم‌ها، واقعا چه می‌گذرد. اعضای خانواده شما از این که احساس کنند به اندازه کافی خوب نیستند، سرخورده خواهند شد.

وقتی چیزی را در شبکه‌های اجتماعی به اشتراک می‌گذارید، اطمینان حاصل کنید که محتوایی سرگرم‌کننده و خوشایند هستند. مطالب شما راهی برای به یاد آوردن اوقات خوب با اعضای خانواده خود باشد. یاد کردن از افراد و لحظات خوبی که با آن‌ها داشتیم، باعث می‌شود که آن‌ها نیز احساس دوست داشته شدن کنند؛ زیرا بیشترین تعامل اجتماعی بین افراد در این روزها به شکل آنلاین انجام می‌شود. بنابراین، این یک روش عمومی برای نشان دادن محبت است.

از آنجا که از رسانه‌های اجتماعی، نه تنها به عنوان یک بستر اجتماعی، بلکه برای بازاریابی ایده‌ها و محصولات نیز استفاده می‌شود، فاصله گرفتن از آن دشوار است، اما بهترین کاری که می‌توانید انجام دهید این است که یاد بگیرید مدت زمانی را که در شبکه‌های اجتماعی می‌گذرانید محدود کنید و زمانی را برای گذراندن با افرادی که در مقابل‌تان حضور دارند، اختصاص دهید.

مختلف ارتباط برقرار کنند.

ممکن است خانواده‌هایی که طلاق گرفته‌اند، رسانه‌های اجتماعی را مفید بدانند. اگر فرزندان با استفاده از شبکه‌های اجتماعی می‌توانند با والدینی که با آن‌ها زنده‌گی نمی‌کنند، در تماس باشند. والدین نیز احساس نمی‌کنند کنار گذاشته شده‌اند؛ زیرا می‌توانند پست‌های یکدیگر را در شبکه‌های اجتماعی ببینند و درباره فرزندشان اطلاعاتی کسب کنند. آن‌ها می‌توانند جدا از ملاقات‌های برنامه‌ریزی شده، با کودک تعامل بیشتری داشته باشند.

تأثیرات منفی: رسانه‌های اجتماعی از روش‌های زیر می‌توانند بر روابط خانوادگی تأثیر منفی بگذارند:

رسانه‌های اجتماعی این توانایی را دارند که بسیار اعتیادآور شوند. بیشتر افراد متوجه می‌شوند برای آن‌ها اجباری شده است که هرچند دقیقه یکبار تلفون‌های خود را چک کنند تا ببینند آیا پیام جدیدی دارند یا نه. در حقیقت، اعتیاد به قدری واقعی و چنان شدید است که مشخص شده است در صورتی که افراد نتوانند شبکه‌های اجتماعی خود را بررسی کنند، همان‌علایم افراد معتاد به مواد مخدر را تجربه می‌کنند.

بررسی اجباری شبکه‌های اجتماعی، ارتباطات رو در رو را بسیار دشوار کرده است. اعضای خانواده ممکن است به جای گفتگو با یکدیگر، به صورت آنلاین یا در شبکه‌های اجتماعی با یکدیگر ارتباط برقرار کنند. زن و شوهر ممکن است زمانی را در کنار یکدیگر بگذرانند، اما ذهن‌شان درگیر سرگرمی‌های خودشان است چون در حال مرور صفحات اجتماعی هستند. این یکی از تأثیرات منفی شبکه‌های اجتماعی در مراحل اولیه ازدواج است. از آنجا که افراد تمایل دارند فقط بهترین قسمت‌های زنده‌گی خود را در شبکه‌های اجتماعی ارسال کنند، دیگران تصور می‌کنند که زنده‌گی آن‌ها همیشه به همین ترتیب است. این

مبارزات زنان افغانستان پس از سقوط طالبان، نشان بیداری و خودآگاهی است

◇ وحیده اچکزی

یک رویداد تاریخی برای زنان است تا با دادخواهی و حضور فعال شان از دستاوردها و ارزش‌های دو دهه‌ی اخیر دفاع کنند. هما کامجو سلیمی مسوول برنامه‌های نهاد مشارکت بر مرکز نهادهای حامی زنان در راستای کمک به بهبود وضعیت زنان تأکید کرد.

او افزود که بهبود وضعیت زنان نیاز به آسیب‌شناسی و راهکارهای بیرون رفت از چالش‌هایی دارد که شرایط بد امنیتی و اقتصادی و همچنان برخوردهای فرهنگی-اجتماعی برای زنان خلق کرده است.

داکتر صمد مشتاق، استاد پوهنتون نیز وضعیت حاکم در جامعه را برای زنان نگران کننده خوانده و گفت که در بسیاری از موارد این شرایط اجتماعی است که مانع حضور و حتی عامل دلسردی زنان از کار و مبارزه می‌شود.

به گفته‌ی آقای مشتاق، خیابان‌آزاری یکی از نمونه‌های برخورد با زنان در بیرون از خانه است که سبب می‌شود زنان فضا را ناامن احساس کنند و بسیاری‌ها علاقمندی شان نسبت به کار و تلاش را از دست دهند.

عاطفه طیب، معین وزارت دولت در امور پارلمانی تأکید کرد که رسیدن به شرایط مطلوب و برآورده شدن خواست‌های زنان نیازمند انسجام برنامه‌ها و فعالیت‌های خود زنان است.

در این برنامه از ناهید فرید، عضو پارلمان کشور، رویا سادات، سینماگر و موسس خانه فیلم رویا، عاطفه طیب، معین وزارت دولت در امور پارلمانی، انیسه شهید، روزنامه نگار، فرشته کریم، مسوول کتابخانه سیار چهارمغز، خاتول محمدزی، جنرال اردوی ملی و رویینا شهابی، فعال حقوق زن به‌خاطر تلاش‌های شان در عرصه دادخواهی و آگاهی‌دهی زنان و ایجاد فرصت‌های رشد بانوان تقدیر شد.

برنامه‌ای برای گرامیداشت از مبارزات ۲۰ ساله‌ی زنان افغانستان با عنوان زنان قهرمان در کابل برگزار شد.

این برنامه روز دوشنبه، (نهم حمل) از سوی شبکه لابی و دادخواهی جوانان (YOLAN)، نهاد مشارکت و انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان برگزار شد، در آن سخنرانان کارکردها و دستاوردهای زنان افغانستان در دو دهه‌ی گذشته را ستایش نموده و تأکید کردند که برای حفظ این دستاوردها در مذاکرات صلح با طالبان باید قاطعانه دفاع شود.

داکتر سیما سمر، رییس پیشین کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان در سخنانش در این برنامه با اشاره بر این که مبارزات زنان افغانستان پس از سقوط رژیم طالبان در عرصه‌های مختلف نشان بیداری و خودآگاهی زنان است، گفت که مبارزه زنان برای رسیدن به خواست‌ها و وضعیت مطلوب ادامه یابد و بر استقلالیت اقتصادی زنان نیز توجه جدی شود.

داکتر سیما سمر همچنان افزود که باید مبارزه متمرکز بر مصئونیت و آرامش زنان باشد که آرامش واقعی پس از مصئونیت زنان در خانه رقم خواهد خورد.

به گفته‌ی خانم سمر، برای تأمین برابری در جامعه باید منابع و زمینه‌های دسترسی به حقوق و آموزش زنان فراهم شود.

راضیه دانش، از اعضای شبکه لابی و دادخواهی جوانان در این برنامه گفت: «زنان افغانستان شبانه روز و بدون وقفه در راستای به دست آوردن حقوق خود و برقراری عدالت اجتماعی تلاش کردند تا مناسبات چندین دهه پیشین را بر هم زده و زن را با افتخار و پرغرور به عنوان همتای مرد و عضو فعال از پیکره‌ی جامعه مطرح کنند.»

ناهید فرید، عضو مجلس نماینده‌گان در این برنامه بر سهم‌گیری زنان در پرونده‌های بزرگ ملی تأکید کرد و گفت که روند صلح

ښځه څوک ده؟

◇ احمدشاه سردار استانکزی

برخمنې دي. الله تعالی د سورة النساء په ۱۹ آیت کې فرمایلي دي ژباړه: له خپلو ښځو سره په نرمۍ او عاجزۍ سلوک وکړی، همدارنگه حضرت محمد صلي الله عليه وسلم فرمایلي: هغه څوک چې د لور څښتن شوی وي خبر ورکړی چې رسول اکرم صلي الله عليه وسلم د لورگانو څښتن و. اسلام ښځو ته داسې لوړ مقام او حقوق ورکړي چې د نړۍ بل هیڅ دین کې شتون نه لري.

مور ډېر پخوا په ټولني کې د ښځو پروراندي سپکاوی لېدلی، چې ښځو ته به يې د بې ارزښته انسانانو په سترگه کتل او په دې يې باور درلود چې ښځې د هېڅ کار وړتيا نه لري، پداسې حال کې چې مېرمنې د ټولني نيمايي برخه جوړوي، ښځې بايد بې ارزښته پاتې نشي.

نن ورځ، مېرمنې په ټولو بشري ټولنو کې د ټولني نيمايي برخه گڼل کيږي، په ټولو سکتورونو کې د نارينو تر څنگ کار کوي او په ټولو پروسو کې له ښځو سره سلا مشورې ترسره کيږي. په بل عبارت، هرڅومره چې نارينه د خپلې کورنۍ نفقې برابرولو، د خپل ځان او کورنۍ ژوند ښه کولو لپاره مسؤوليت احساس کوي؛ نو ښځې هم دا مسؤوليت احساس او درک کوي، له همدې امله نارينه او ښځې د هغه څه لپاره چې غواړي ترلاسه يې کړي کار کوي او خپل ژوند مخته وړي.

د يوه شخص په توگه چې ټولني کې حضور لرم، کولای شم په ټولو برخو کې د مېرمنو پر وړاندې د شته ننگونو په اړه پوهه شم. زه هيله لرم چې دا ننگونې د هغو مېرمنو کاري ساحه تنگه نه کړي، چې په ليکوالۍ يا هم نورو برخو کې فعاليت ترسره کوي؛ بلکې مېرمنو ته بايد داسې ساحه رامنځته شي؛ تر څو مېرمنې وکولای شي په ټولنيز، کلتوريز او ادبي پرمختگ کې ونډه ولري.

ښځه مور، خور او مېرمن هم گڼل کېدای شي. ښځه په اسلامي ټولنه کې د ځانگړي مقام څښتنه ده. ښځې ته اسلام عزت او کرامت ورکړی همدارنگه ځانگړي حقوق يې ورته ټاکلي دي، دا چې ښځه د ټولني له مظلوم قشر څخه شمېرل کيږي؛ مگر اسلام هغو ته لوړ مقام په نظر کې نيولی دی.

ښځه د واده کولو حق لري او اسلام دا حق ښځو ته ورکړی؛ ترڅو خپل خاوند پر خپله انتخاب کړي. اسلام دواړو ته مساوي حقونه ورکړي او يو پر بل يې غوره والی او بهتري نه ده ورکړې، هغوی يې په خپلو کې مينې، محبت او شفقت ته رابللي دي؛ خو ښځې تر نارينه وو بيا ډېرې مهربانې او زړه سواندي دي؛ ځکه ښځه مور ده، ښځه خور ده، ښځه لور ده او ښځه د انسان لپاره جنت ته د تللو وسيله ده. ښځه د تعليم، تحصيل او ژوند کولو حق لري همدارنگه د نفقې او مهر حق هغه څه دي، چې ښځې په اسلامي ټولنه کې ترې

◇ حسن امرایی

پیکر سلطان، آوازخوان افغان؛

آن صدای پرشور دریایی برای همیشه سکوت کرد

سال‌های اولیه و در مکتب‌خانه (دوره ابتدایی) بروز پیدا کرد و او از همان‌جا شروع به خواندن کرد، در سال‌هایی که هنوز افق جنگ ظهور پیدا نکرده بود.

استاد خیال که برخی از بهترین آهنگ‌های افسانه را ساخته است، در گفتگویی با تلویزیون امید ۲۴، از استعداد بالای افسانه در فهم موسیقی و خواندن سخن گفت و اضافه کرد که افسانه از سال ۱۳۵۶ به رادیو و تلویزیون افغانستان پیوست و در همین مدت کوتاه توانست ده‌ها ترانه و تصنیف، از جمله برخی از ساخته‌های او (استاد خیال مشعل) را بخواند. با توجه به مرگ افسانه نوابی در سن ۷۰ سالگی، می‌توان حدس زد که او در سنین ۲۵ تا ۳۰ ساله‌گی، فرصت ارائه آثارش را داشته است.

در کنار افسانه، دیگر زنان خواننده چون آزاده و پروین هم به این جمع پیوستند. ماه جدی ۱۳۵۸ و با حمله شوروی به افغانستان و سپس جنگ‌های داخلی و بگیروبندها و سقوط دولت دوکتورنجیب‌الله و اعدامش در سال ۱۳۷۵ و سیطره طالبان بر افغانستان، عملاً فرصت هر گونه فعالیت از زنان خواننده ستانده شد و آن‌ها همراه گروهی دیگر از آوازخوانان و فعالان موسیقی، به کوچ اجباری به دیگر کشورها تن دادند.

موسیقی افغانستان در یک سال اخیر چند تن از بهترین نوپردازان و خوانندگان خود را از دست داده که آخرین آن‌ها «پیکر سلطان» یا «افسانه نوابی» است. آواز خوان که به همراه گروهی دیگر از آوازخوانان زن، در سال‌های مخالفت‌های سخت و سخت با خواننده‌گی زنان، توانست در زمره سنت‌شکنانی قرار گیرد که با شجاعت و خطرپذیری بالا، وارد این صحنه شدند.

درست در زمانی که جامعه سنتی افغانستان در تضاد با این گونه فعالیت‌ها بود، او و برخی دیگر از هم‌نسلانش توانستند سدهای سنت سستبر مخالفت با فعالیت‌های موسیقایی زنان را بشکنند و به آن سوی دیوار ممنوعیت‌ها راه بکشایند.

همین نگاه، یکی دو دهه‌ی قبل‌تر از آن در جامعه‌ی سنت‌زده ایرانی نیز بروز و ظهور داشت و با ورود نسلی از آوازخوانان زن چون قمر و بعدها مرضیه و دلکش، فضا آرام‌آرام به سمت جامعه‌پذیری فعالیت‌های موسیقایی و بخصوص تک‌خوانی زنان سوق پیدا کرد؛ اگرچه پس از انقلاب آن محدودیت‌ها دوباره بازگشتند.

ورود به رادیو و فعالیت‌های گسترده در دوره‌ای کوتاه آن‌گونه که نذیره کریمی، روزنامه‌نگار افغان، در کانال یوتیوب خود از زنده‌گی افسانه خبر داده است، استعداد افسانه در آوازخوانی از همان

(۱۴ مارچ) سپری شد، برخی از ترانه‌های گذشته او روی شبکه‌های مجازی قرار گرفت. از جمله ترانه‌هایی که او خوانده و استادش خیال هم به آن اشاره کرده است، ترانه «حال که افسانه شدم می‌روی» است که در سال‌های قبل از انقلاب هم شهرتی بسزا پیدا کرد و برخی از آوازخوانان ایرانی نیز این ترانه را بازخوانی کردند.

به نظر می‌رسد افسانه در سال‌های جوانی و تا قبل از مهاجرت، سخت تحت تأثیر آوازخوانان هندی قرار داشت و این البته امر غریبی نیست، چرا که موسیقی هند از جمله موسیقی‌های قدرتمندی است که بر موسیقی بسیاری از کشورهای همجوار خود تأثیر گذاشته و می‌گذارد و حتی موسیقی بلوچستان ایران را نیز می‌توان شاخه‌ای از آن موسیقی به‌شمار آورد.

ترانه «دستمال‌دوزی» او با همراهی سازهای سنتی افغان که ویدیویی از آن هم در فضای مجازی دست‌به‌دست می‌شود، نمونه‌ای از کارهایی است که او در سال‌های اوج فعالیت خود در موسیقی افغانستان انجام داده بود.

با وجود تمام محدودیت‌هایی که برای فعالیت‌های موسیقی زنان در سنت مردمان این دیار وجود دارد، نسل تازه آوازخوانان زن همانند آریانا سعید و دیگران سعی کردند تا با حضور در بطن تحولات افغانستان، مشعل آوازخوانی زنان را روشن نگه‌دارند. به گفته احمد سرمست، رییس انستیتوت ملی موسیقی افغانستان، هم اکنون در میان ۲۰۰ دانشجوی موسیقی، بیش از ۶۵ دختر نیز به درس و مشق موسیقی سرگرم‌اند که این می‌تواند نویدی برای آینده فعالیت‌های موسیقایی زنان افغان باشد.

افسانه نوابی هم به آلمان کوچ کرد و طبیعی است با جمعیت محدود افغان‌های مقیم آلمان، امکان فعالیت همانند گذشته فراهم نبود؛ بنابراین بخش عمده فعالیت افسانه به اجرای برنامه در اجتماع‌های افغان‌های مقیم آلمان یا برخی عروسی‌ها گذشت و می‌توان گفت او با وجود صدای مثال‌زدنی‌اش، در سه دهه‌ی پایانی عمر، به جای ارائه کارهای تازه، تنها به اجرای آثار گذشته خودش پرداخت، آثاری که خاطرات خوش آن‌ها در ذهن و ضمیر مردمان افغانستان نقش بسته است.

از جمله اجراهای او که به تازه‌گی و پس از درگذشتش در فضای مجازی قرار گرفته و شاید از معدود اجراهای خارج از کشور او باشد، ترانه «فراق وطن» است که ۲۰ سال پیش از مرگش در یک مجلس عروسی به‌همراه یک آرگ و با ارکستری ساده اجرا کرده است، ترانه‌ای که اصل آن، برداشتی از یک ترانه معروف هندی است.

زنده‌گی در محیطی غیرحرفه‌ای که جریان تولید هنری در آن پیوسته و مداوم نباشد، به مرور هنرمند را از خلاقیت باز می‌دارد. تبعات و نگرانی‌های حضور در یک کشور بیگانه هم بر ذهن و ضمیر هنرمند اثری مضاعف برجای می‌نهد و نهایت فعالیت او، تکرار کارهایی می‌شود که پیش از این ارائه کرده بود.

این ماجرا بر مردمان افغانستان و بخصوص زنان افغان، آسیب‌های بیشتری وارد آورد. اخبار نگران‌کننده ناامنی‌ها و کشت‌و‌کشتار جنگ‌های داخلی که هر روز و تا به همین امروز از این کشور به گوش می‌رسد، سبب شد تا روح حساس هنرمندی همانند افسانه نوابی، آزرده‌تر و آسیب‌پذیرتر باشد.

صدایی ظریف و تأثیرگذار: در دو هفته‌ای که از درگذشت افسانه

په ټولنې کې د باسوادو ښځو؛ رول، ارزښت، اهمیت او گټې

لاره نه؛ بلکې د ناپوهۍ او جهالت څخه د رڼا او پرمختګ په لور د تللو وسیله ده، دلته بیا د ښځو زده کړه خورا زیات ارزښت لري؛ ځکه د ټولنې نیمه برخه ښځو تشکیله کړې ده. کله چې زموږ د ټولنې نیمه برخه ښځې تشکیلوي او زموږ د کور هر یو ماشوم تر ټولو لومړی د یوې ښځې غېږ کې تربیه او لویږي؛ نو که زموږ ښځې بې سواده وي، زموږ ټوله ټولنه او ټول هیواد بې سواده لویږي؛ ځکه د هر انسان لومړنۍ ښوونکې د هغه مور ده. لنډه دا چې د بدبختیو څخه د خلاصون یوازینۍ لار په ټولنې کې د باسوادو ښځو پرمختګ او پیاوړتیا ته کار کول پکار دی.

په کار ده چې ښځې ته د لوړ انسان په سترګه وکتل شي؛ څو خپل حقیقت، حقوق او آزادي څرګنده کړي. ښځې ته باید د یو داسې موجود په بڼه وکتل شي چې کولی شي د ټولنې په اصلاح او د افرادو په روزنه کې مهمه ونډه ولري، دا چې د ښځې حقوق او آزادي ته بشپړ درناوی شوی وي؛ نو باید د کورنۍ په تشکیل کې ورته د یو مهم عنصر په سترګه وکتل شي، که څه هم د کورنۍ په تشکیل کې نارینه او ښځینه دواړه یو شان برخه او سهم لري؛ خو په کور کې سکون او آرامتیا د ښځې په برکت راڅرګندیږي، ښځې ته

افغانستان یو داسې هیواد دی چې اتیا سلنه ښځې په کې بې سواده دي، په داسې حال کې چې د نړۍ په هېڅ هیواد کې دومره اندازه بې سواده ښځې نه پیدا کیږي، له همدې امله افغانستان په نړۍ کې وروسته پاتې هیواد دی؛ ځکه د ښځو زده کړې ته په افغانستان کې ډېر په سپک نظر کتل کیږي، همدارنګه په ټولنه کې د ځینو باسواده خلکو داسې کورنۍ هم شته چې د هغوی په مخکې د ښځو د زده کړې په اړه خبرې کول هم ګناه ده.

افغانستان یو جنگ ځپلی هیواد دی چې تر ډېره حده جنګونو او بې سوادۍ وران کړی دی، افغانستان یو اسلامي هیواد دی او په اسلام کې د علم زده کړه په هر نارینه او ښځینه دواړو فرض ده؛ خو سره له دې هم زموږ په هیواد کې نه یوازې د زده کړې په برخه کې؛ بلکې په هره برخه کې ښځو ته خپل حقوق نه ورکول کیږي او د ښځو حق تر پښو لاندې کیږي. ځینې نارینه په دې نظر دي چې د ښځو زده کړه هېڅ ارزښت، اهمیت او ګټه نه لري، دوی داسې نظر لري چې کور ته پیسې او خرچ موږ (نارینه) راوړو؛ نو ښځو ته ضروري نشته چې زده کړه وکړي. همدارنګه موږ پوهېږو چې زده کړه یوازې د پیسو لاسته راوړلو

نبي کریم صلي الله عليه وسلم خپلې مېرمنې حفصې رضي الله تعالى عنها ته په مدينه منوره کې ښځينه استاده ونيوله چې ليک او لوست ور زده کړي. له دې څخه جوتيرې چې اسلام د ښځو د تعليم خنډ نه؛ بلکې پرمختگ او پياوړتيا يې غواړي.

نو ويلای شو چې په تېرو دوو لسيزو کې د ټولنيزو چارو په بېلابېلو برخو کې د سړيو ترڅنگ د ښځو ونډه د پام وړ ده او ډېر پرمختگونه يې کړي دي. د ښوونې او روزنې په برخه کې زيات شمېر ښځينه ښوونکې په تدريس بوختې دي او څه باندې درې مليونه انجونې ښوونځيو ته ځي. په روغتيايي برخه کې هم زيات شمېر ښځينه کارکوونکې، ډاکټرانې او د ډاکټر د مرستيالانو په توگه کار کوي. په ټوليز ډول په دولتي ادارو کې د ښځو ونډه له ۳۰ تر ۴۰ سلنه ده. په نظامي چارو کې هم د ښځو ونډه ورځ تر بلې مخ په زياتېدو ده او د دفاع وزارت په وينا راتلونکي کې داسې يو پلان تر لاس لاندې نيولی چې په اردو کې د ښځو ونډه لس په سلو کې وي. همدارنگه د پوليسو په ليکو کې هم د ښځو او انجونو د جلب او جذب لړۍ روانه ده چې دا ټول پرمختگونه د پوهنې په برکت ترلاسه شوي دي.

بايد له دې پلوه وکتل شي؛ څو يې حقونه وپېژنو. مور په يو اسلامي او افغاني ټولنه کې ژوند کوو، په اسلامي ټولنه کې د سړي په څېر د ښځې لپاره لار خلاصه ده. حديث شريف کې راځي: ((څوک چې د مسلمانانو چارو ته پاملرنه نه کوي هغه مسلمان نه دی)) دلته د څوک کلمه عامه ده، په ښځې او نارينه دواړو يې اطلاق کيږي؛ نو ښځه هم بايد د خپلې ټولنې پر وړاندې د مسوليت احساس ولري، دا يې يوه ديني وجيبه او فريضه ده. همدارنگه د قرآن کریم په احزاب سورة کې خطاب شوی چې ښځه او نارينه په ايمان، اسلام، خشوع، صدقې، روژې، صبر، استقامت، عفت او د الله جل جلاله په ذکر کې يو شان يې گڼلي دي.

که يو هيواد په ريښتني توگه د پرمختگ اراده ولري؛ نو په کار ده چې ټول ترکيز او فکر يې په انسان او بشري طاقت باندې وي او دا بايد له ياده ونه ويستل شي چې د ځمکې نيمايي انسانان او انسانيت ښځې تشکيلوي، که د ښځې په مورد کې کومه جزيي تېروتنه وشي؛ نو د هيواد بنسټ به په حقيقي توگه ونه رغول شي. په ټولنه کې ښځو ته په کار ده چې په دې برخه کې پوره او بشپړ معلومات ولري، اسلام هيڅکله په ټولنه کې د ښځې د پرمختگ مخه نه ده نيولې؛ بلکې هڅولې يې ده چې تعليم وکړي. د دې په اړه زموږ خوږ

ساده سازی نکاح خط به حل معضل کودک همسری کمک می کند

◇ و حیده اچکزی

محکمه، وزارت عدلیه و وزارت امور زنان از جمله نهادهایی بودند که تعهد سپردند در راستای طرح و تدوین یک سند قانونی مرتبط به این موضوع کار کنند.»

او افزود که نداشتن سند رسمی نکاح خط در اکثر موارد باعث نقض حقوق زنان شده است؛ زمانی که ازدواجها در خلای قانون صورت می گیرد و دولت نظارتی ندارد، دختران زیر سن به عقد نکاح درمی آیند و حق مهر زنان داده نمی شود.

ثریا افضل یار، یکی از زنانیست که در این برنامه شرکت کرده است. او طی شش دهه زندگی اش در داخل و خارج از کشور متوجه شده است که اگر ازدواجها به صورت رسمی در مراجع دولتی ثبت نباشد مشکلات زیادی برای خانوادهها به ویژه برای زنان به بار خواهد آمد.

خانم افضل یار گفته که خودش در ایران عروسی کرد و همانجا نکاح نامه ای رسمی گرفت، اما در افغانستان عروسها و دخترانش به گونه ای عرفی عقد کردند و تا هنوز هیچ گونه سند رسمی از سوی دولت ندارند که در صورت بروز دعوی حقوقی مدار اعتبار باشد.

پیچیده گی در اسناد و قوانین دادگاههای افغانستان سبب شده است که ۸۰ درصد زوجین نکاح خط نداشته باشند و از همه بدتر این روند زمینه ساز کودک همسری در کشور شده است.

با توجه به وجود این معضل در افغانستان، شماری از نهادهای مدنی و دولتی قرار است روی طرح جدیدی کار کنند که براساس آن روند اخذ نکاح خط رسمی ساده سازی خواهد شد.

موسسه حمایت از افراد آسیب پذیر به همکاری نهاد War Child Canada در کابل برنامه ای را با عنوان «جلسه دادخواهی با نهادهای ذیربط در خصوص ساده سازی روند نکاح خط» در کابل برگزار کرد.

وزارت عدلیه، وزارت امور زنان، کمیسیون مستقل حقوق بشر از جمله نهادهای دولت استند که قرار است روی طرح ساده سازی روند اخذ نکاح خط کار خواهند کرد.

روند دادخواهی برای ساده سازی نکاح خط از سوی موسسه حمایت از افراد آسیب پذیر راه اندازی شده است.

سکینه سخی، رییس این موسسه در این جلسه گفت: «ما پیش از این چندین دیالوگ بین نهادهای مسؤول برگزار کردیم. ستره

اما وزارت عدلیه این پیش‌نویس را ناقص دانسته رد کرده است. عنایت‌الله عنایت، نماینده وزارت عدلیه در این نشست گفت: طرحی که از سوی وزارت امور زنان پیشکش شده بود برخی از اشکالات حقوقی داشت و در ربع سوم سال گذشته خورشیدی مسترد گردید.

او افزود که این طرح اخذ نکاح‌خط را نیز در بر می‌گیرد، اما این طرح نیز بروکراسی موجود در دادگاه عالی و «محاكم وثایق» را نادیده گرفته بود.

به گفته‌ی آقای عنایت، اکنون روند اخذ نکاح‌خط پس از طی کردن یازده مرحله اداری در محاکم کشور ممکن می‌شود. نماینده وزارت عدلیه می‌گوید اکنون در محاکم افغانستان روند توزیع نکاح‌خط به گونه‌ای است که یک زوج را دوباره عقد می‌کند. یعنی زوجین ابتدا به گونه عرفی ازدواج می‌کنند و از سوی علمای دین یا حوزه‌های علمیه نکاح‌خط دریافت می‌کنند، محکمه نیز با خواستن عین شرایط همان مراحل را طی می‌کند تا نکاح‌خط بدهد.

حالا، برای رفع این بروکراسی و رسمی شدن ازدواج‌ها نهادهای مدنی، فعالان حقوق زن و نماینده‌گان شوراهای انکشافی زنان پای قطع‌نامه شش ماده‌ای را امضا کردند که از حکومت و نهادهای مسؤول خواسته شده است روند اخذ نکاح‌خط را ساده‌سازی کنند.

ساده‌سازی روند اخذ نکاح‌خط یک دیدگاه است، اما اجباری بودن ثبت ازدواج‌ها در مراجع قانونی دیدگاه دیگر؛ این هر دو

نجالا راحل، معاون انجمن مستقل وکلای مدافع افغانستان می‌گوید نکاح‌نامه‌های عرفی که از سوی دفترهای علمای دین صادر می‌شود در محاکم عدلی و قضایی مدار اعتبار است، اما نیاز به شواهد و اثبات حقیقت آن‌ها دارد.

خانم راحل همچنان گفته که بارها اتفاق افتاده است که نکاح‌نامه‌های عرفی جعلی خوانده شده و یا کتمان شده است، به ویژه در قضایای دعوای مهر زنان؛ از همین رو، زنان بیشترین متضرر عدم نکاح‌خط رسمی است.

چرا زوجین هنگام ازدواج نکاح‌خط رسمی نمی‌گیرند؟

گلرخ بدخشی، رییس امور حقوقی وزارت امور زنان می‌گوید این وزارت در سال ۱۳۹۴ خورشیدی طرح رسمی شدن نکاح‌خط را به دادگاه عالی کشور پیشنهاد کرد که مورد تأیید آن نهاد قرار گرفت.

اما آمارهای تخمینی که از سوی موسسه حمایت از افراد آسیب پذیر منتشر شد نشان می‌دهد که تاکنون ۸۰ درصد کسانی که ازدواج کرده‌اند نکاح‌خط رسمی ندارند.

خانم بدخشی در این مورد می‌گوید که طرح قبلی حاوی مراحل زیادی بود که نیاز به تعدیل دارد، زیرا شهروندان مجبور بودند برای اخذ نکاح‌خط بروکراسی زمانبری را طی مراحل کنند.

به گفته‌ی او، وزارت امور زنان در سال ۱۳۹۹ خورشیدی پیش‌نویس یک سند تقنینی با عنوان «طرح ثبت ازدواج» را به وزارت عدلیه پیشکش کرد.

صورت رسمی در محاکم قضایی، مرد یک رابطه زناشویی را انکار کرده و یا مسؤولیت فرزندش را به عهده نگرفته است، قربانی اصلی این قضیه زنی است که نکاح خط رسمی ندارد و دعوايش به آسانی در دادگاهها قابل حل نیست.

نجلا راحل می گوید در بسیاری از روابط زناشویی که به جنجال و دعوای حقوقی کشیده می شود مهر زنان داده نمی شود. به گفته ی او، در بسیاری از ازدواج های عرفی به ویژه در روستاهای افغانستان هیچ نکاح خطی در کار نیست و کسانی که نکاح خط نداشته باشند در محاکم هیچ ثبوتی برای اخذ مهرشان در دست ندارند و این گونه زنان یکی از حقوق قانونی شان را بخاطر نداشتن نکاح خط رسمی از دست می دهند.

با رسمی شدن نکاح خط و ثبت رسمی ازدواجها، شاید دیگر کسی نتواند دختران زیر سن را به ازدواج مجبور کند.

مسکا قدیری، از مسؤولان کمیسیون مستقل حقوق بشر و عضو کمیته دادخواهی که ساده سازی روند نکاح خط را تعقیب می کند مدعی است که با ساده شدن این پروسه اکثر کسانی که ازدواج می کنند در محاکم رسمی عقد نکاح خواهند کرد و از سویی هم این روند به مصوونیت زنان کمک می کند.

به گفته ی او، تاکنون اکثریت مطلق عقدها خارج از چشم محاکم و مجری های قانون صورت می گیرد که در اکثر موارد دختران زیر سن به شوهر داده می شود. رسمی شدن این پروسه کمک خواهد کرد تا دیگر هیچ دختر زیر سن به نکاح کسی درنیاید و فرهنگ کودک همسری در کشور نیز پایان یابد.

دیدگاه به شکل یک مناظره تمثیلی در این برنامه مطرح شد. با توجه به وضعیت کنونی کشور شاید سخت باشد که دولت بتواند همه ازدواجها را در سراسر کشور در مراکز رسمی و محاکم ثبت کند، چه رسد که مردم نیز اشتیاق چندانی نخواهند داشت حتی اگر این روند اجباری باشد.

اما رویکرد دیگر این روند دادخواهی که خواهان ساده سازی روند نکاح خط و همکاری نهادهای مختلف دولتی است، گزینه ی مناسبی به نظر می رسد. به همین دلیل، در قطع نامه ی دادخواهان این پروسه آمده است که دادگاه عالی باید روی یک میکانیزم بروزرسانی سیستم توزیع نکاح خط و رفع بروکراسی کار کند.

از وزارت حج و ارشاد که دستگاه های تبلیغی همچون منبر و مسجد را در سراسر کشور در اختیار دارد و اکثر طرح های مبتنی بر امور دینی شان با مخالفت گروه های مخالف دولت نیز مواجه نمی شود، خواسته شده است تا برای مردم از مزایای داشتن نکاح خط آگاهی دهی کند.

همچنین در این قطع نامه از وزارت امور زنان و وزارت عدلیه خواسته شده است تا یک طرح مناسب با توجه به مقتضیات وضعیت جامعه و ضرورت داشتن نکاح خط تدوین کنند تا به صورت سند قانونی نافذ شود.

اگر ازدواجها به گونه رسمی ثبت شود هم دولت آمار ازدواج، تولد، مرگ و احصائیه اجتماعی را در دست دارد و هم خیال زنان از مصوونیت حقوق و پیامد وصلت شان احساس امنیت می کنند. خانم سکینه سخی، رییس موسسه حمایت از افراد آسیب پذیر می گوید بارها این اتفاق افتاده که بخاطر عدم ثبت ازدواجها به

لینا علم، هنر پیشه سینما افغانستان برای نخستین بار در یک تیاتر آنلاین امریکایی نقش بازی کرد

◆ نشانه

یک جشنواره‌ی تیاتر در کشور آلمان در نمایش‌نامه‌ی «پیر گینت» در یکی از نقش‌های مرکزی روی صحنه رفته است. او درباره‌ی نمایش‌نامه‌ی «تغییرات» گفته که اتاق خانه‌های هنرپیشه‌گان در این تیاتر آنلاین به عنوان استیژ و صحنه‌ی فلمبرداری استفاده شده و برای ثبت صحنه‌ها نیز از فناوری پیش‌رفته‌ی سینمایی کار گرفته شده است.

لینا علم توضیح داده که در نمایش‌نامه‌ی آنلاین «تغییرات» مخاطب همزمان تعدادی از شخصیت‌های اجراکننده را در روی صفحه‌ی مجازی می‌بیند، اما بازیگران تماشاچیان را دیده نمی‌توانند. لینا علم نخستین نقش‌آفرینی در یک نمایش‌نامه‌ی آنلاین امریکایی را تجربه‌ی تازه، موفق و خوب توصیف می‌کند.

این نمایش‌نامه در مدت زمان ۱۱۵ دقیقه و با اشتراک شش بازیگر مرکزی و هفت بازیگر فرعی در امریکا برای چهار روز به گونه‌ی آنلاین روی اسکرین مجازی رفته است. نقش‌آفرینی در این تیاتر می‌تواند پای خانم علم را به سینمای امریکا بکشاند. لینا علم یکی از بازیگران موفق سینمای کشور است. او تاکنون در دوازده فیلم بلند و پنج فیلم کوتاه نقش مرکزی را بازی کرده است. این هنرپیشه‌ی سینمای افغانستان همچنان در بخش فیلم، سریال و تیاتر با چهار کارگردان خارجی (مسعود اطیابی از ایران، مکس واکر از استرالیا، شوستر از آلمان و ریچل لاپل از امریکا) همکاری داشته است.

لینا علم، هنرپیشه‌ی سینمای افغانستان برای نخستین بار از طریق فضای مجازی در یک تیاتر امریکایی نقش بازی کرده است. در این نمایش خانم علم نقش مرکزی مادر را در نمایش‌نامه‌ی «تغییرات» بازی کرده است. تیاتر آنلاین «تغییرات» از سوی ریچل لاپل، کارگردان زن امریکایی نوشته و کارگردانی شده است.

این نمایش‌نامه دشواری‌های اقتصادی و مالی یک خانواده‌ی کم‌درآمد امریکایی را در وضعیت کرونایی روایت می‌کند. لینا علم، هنرپیشه‌ی افغانستان در این نمایش‌نامه نقش «روزی» یک زن خانه‌دار، بیمار و بی‌کار امریکایی را ایفا کرده است. نمایش‌نامه‌ی «تغییرات» شش بازیگر مرکزی و هفت بازیگر فرعی دارد. تازه‌گی نمایش تیاتر «تغییرات» در این است که هر شخصیتی به گونه‌ی آنلاین و با استفاده از فناوری‌های مدرن سینمایی از خانه‌ی خود نقش بازی می‌کند. همین‌گونه تماشاچیان نیز این نمایش‌نامه را در فضای مجازی به شکل آنلاین می‌بینند.

لینا علم در صحبت با رسانه‌ها در مورد نخستین تجربه‌ی نقش‌آفرینی‌اش در یک نمایش‌نامه‌ی آنلاین امریکایی گفته که این نقش‌آفرینی برای او یک تجربه‌ی تازه همراه با چالش‌ها بوده است. به گفته‌ی او، گروه هنری آنان به مدت دو ماه روی نقش و دیالوگ‌ها تمرین کرده‌اند و در نهایت این نمایش‌نامه‌ی آنلاین با موفقیت به پایان رسیده است.

این هنرپیشه‌ی زن افغان پیش از این نیز در سال ۲۰۱۸ میلادی در

محو آزار جنسه کودکان؛ نیازمند آگاهی بیشتر خانواده‌هاست

فعل قابل اجتناب، سلامت جسمی، روانی و عاطفی کودک را تحت تأثیر قرار دهد. (تعریف گیل مور)
هرگونه بدرفتاری فیزیکی و یا عاطفی، سو استفاده جنسی، غفلت یا رفتار همراه با بی‌توجهی یا استثمار تجاری یا سایر انواع استثمار، که منجر به آسیب واقعی یا احتمالی به سلامت، بقا، رشد یا کرامت کودک در زمینه‌ی روابط یا مسؤولیت، اعتماد یا قدرت شود. (تعریف سازمان جهانی صحت)

پیش از این، وزارت کار و امور اجتماعی در آماري که به یکی از رسانه‌های افغانستان داده بود، گفته بود که حدود دو میلیون کودک کار در سراسر افغانستان وجود دارند که از میان این دو میلیون، ۱٫۳ میلیون آن مشغول کارهای شاقه اند و در خطر جدی‌ترین آسیب‌ها از جمله، آزارهای جنسی، قاچاق و کارهای خلاف قانون قرار دارند.

آزار جنسی کودکان در افغانستان، پدیده‌ی آشنا با قربانیان خاموش است. جامعه‌ی به شدت سنتی کشور و آگاهی جنسی کم، کودکان سبب شده است تا صحبت در این مورد، همچنان تابو بماند و جامعه‌ی که در بسیاری از موارد، مهر بدنامی را به پیشانی قربانی می‌زند نه آزارگر. تابو بودن صحبت در مورد آزار جنسی و تجاوز جنسی بر کودکان سبب شده تا به جز در مواردی که رسانه‌ها به آن پرداخته اند، در این مورد صحبت نشود.

آسیب‌های روانی ناشی از آزار جنسی در افراد تا سال‌ها ممکن است وجود داشته باشد و در برخی دیگر، حتی تا پایان عمر دوام می‌کند. تجربه‌ی آزار جنسی یا تجاوز، فقط یک تجربه نیست و تبعات آن تا مدت طولانی و یا حتی تا آخر عمر باقی می‌ماند.
کودک آزاری زمانی اتفاق می‌افتد که هرگونه فعل و یا ترک

تا زمانی که بار ملامت روی دوش قربانیان باشد و آگاهی جنسی نزد کودکان و خانواده‌ها وجود نداشته باشد و کودکان در مورد بدن شان آگاهی نداشته باشند، وضعیت از این نیز بدتر خواهد شد و چه بسا زمینه‌ی سؤاستفاده‌ی بیشتر را افراد مریض جنسی مهیا می‌کند.

تجربه‌های آزار جنسی و تجاوز جنسی در مکان‌های آموزشی چون مسجدها و مکتب‌ها ثابت کرده است که اگر کودکان آگاهی جنسی نداشته باشند، سکوت کنند، یا به سکوت واداشته شوند و در موقعیت نادرستی قرار گیرند، به راحتی آسیب می‌بینند.

حل این چالش، نیازمند آگاهی بیشتر خانواده‌ها در مورد آسیب‌های آزار جنسی و یا تجاوز جنسی است. حکومت، رسانه‌ها، فعالان حقوق زن و فعالان مدنی باید برای شکستن تابوی صحبت در مورد آزار جنسی، هر کدام در حوزه‌های خود دست به کار شوند. به جز آن دسته از کودکانی که به شبکه‌های تلویزیونی جهانی فارسی‌زبان که در مورد ایمنی‌های جنسی به کودکان آگاهی می‌دهند، شمار زیادی از کودکان در مورد آگاهی جنسی، میزان آسیب‌پذیری شان و نقاط حساس بدن خود ندارند.

در افغانستان کودک آزاری به پیمانه‌ی زیادی اتفاق می‌افتد. کمتر دختری وجود دارد که در کودکی تجربه‌ی آزار جنسی را نداشته باشد. اما در بسیاری از موارد، هیچ شاکی وجود ندارد. چرا؟

چندی پیش، خبر آزار جنسی بیش از پنجصد کودک در شش مکتب ولایت لوگر از سوی یکی از رسانه‌ها منتشر شد که واکنش‌های زیادی را در پی داشت. پس از پخش خبر و شناسایی کودکان، برخی از قربانیان از سوی خانواده‌های شان به قتل رسیدند. پرسش این است که چگونه بیش از پنجصد کودک مورد آزار جنسی قرار می‌گیرند و کسی دم بر نمی‌آورد تا این که یک فعال مدنی این موضوع را افشا می‌کند. این همه قربانی و نبود هیچ شکایتی به چه معناست؟

هنوز هم در افغانستان به دلیل عدم آگاهی خانواده و کودکان از آسیب‌های آزار جنسی، قربانیان سکوت می‌کنند و این سکوت، سبب قربانی شدن صدها کودک دیگر می‌شود. ترس از ملامت شدن عمده‌ترین دلیلی است که قربانیان سکوت را ترجیح می‌دهند و کسانی هم که این تجربه را داشته‌اند، بار شرم و ننگ را به دوش می‌کشند.

ایجاد نخستین فروشگاه ویژه‌ی زنان در بدخشان

◆ نشانه

بازرگانی با این دانشگاه در میان گذاشته و این طرح مورد پسند مسوولان دانشگاه آسیای مرکزی قرار گرفت است. انگیزه امانی اکنون با سه تن از همصنفانش این فروشگاه را اداره می‌کند و می‌گوید که تلاش دارد با توسعه‌ی این فعالیت برای زنان دیگری نیز کارآفرینی کند. این دختر کارآفرین با سرمایه‌ی شخصی خود که حدود ۶۰۰ هزار افغانی است و حمایت خانواده‌اش این فروشگاه ویژه‌ی بانوان را ایجاد کرده تا از این طریق بتواند از یک‌طرف برای خود و خانواده‌اش کمک مالی کرده باشد و از سوی دیگری برای زنان در ولایت بدخشان کارآفرینی کند.

خانم امانی همچنان تصریح کرد که او با این کار می‌خواهد ثابت کند که زنان عاجز و ناتوان نیستند و در صورت فراهم شدن فرصت لازم می‌توانند همانند مردان کار کنند و در توسعه‌ی اقتصادی، نقش‌آفرینی چشم‌گیری داشته باشند. این بانوی بازرگان خاطرنشان می‌سازد که کالاهای مورد نیاز زنان و تقاضای بازار را از بیرون کشور وارد می‌کند و تلاش دارد با توسعه‌ی فعالیت‌های بازرگانی صنایع دستی و تولیدات داخلی زنان بدخشان را به بازارهای بیرونی نیز

یکی از دختران دانشجو در همکاری با سه تن از همصنفانش در یک اقدام بی‌پیشینه‌ی در بدخشان فروشگاه ویژه‌ی را برای زنان ایجاد کرده است تا از این طریق بتوانند لباس‌های برند و مُد روز را به بازار عرضه کند و به تقاضای بازار پاسخ دهد. بانوان شاغل در این فروشگاه می‌گویند که با فراگیری یک دوره‌ی آموزشی مهارت‌های بازرگانی تصمیم گرفته‌اند این فروشگاه را ایجاد کنند و با توسعه‌ی آن زمینه‌ی فعالیت‌های اقتصادی و بازرگانی را برای زنان دیگری در این ولایت فراهم بسازند.

انگیزه امانی، بانویی که فروگاهی را زیر نام «کوینز شاپینگ» در همکاری با سه تن از زنان دیگری در شهر فیض‌آباد، مرکز ولایت بدخشان ایجاد کرده است، می‌گوید که از گذشته‌های دور رویای فعالیت‌های بازرگانی را در سر داشته و سال‌ها تلاش کرده است تا بتواند روزی وارد بازار کار و فعالیت‌های بازرگانی شود.

خانم امانی دانش‌آموخته‌ی رشته‌ی اقتصاد است و افزون بر این در دانشگاه آسیای مرکزی مهارت‌های کارآفرینی را آموخته است. او پس از فراغت طرحی را جهت فعالیت‌های

فروشگاه‌هایی که بتواند نیازمندی‌های زنان را در زمینه‌ی دسترسی به کالای مدرن و عصری برطرف کند، بیشتر احساس می‌شود.

به گفته‌ی خانم غیاثی، این فروشگاه با وارد کردن کالاهای جدید و متناسب با تقاضای بازار برای زنان این نقیصه را برطرف کرده است و آنان تلاش دارند با تشویق زنان دیگری بتوانند بر شمار این فروشگاه‌ها بیفزایند.

مسئولان ریاست امور زنان در بدخشان علاوه می‌کنند که در صورت فراهم شدن فرصت کار و فضای مصون برای فعالیت‌های اقتصادی و بازرگانی برای زنان، شمار زیادی از زنان در این ولایت می‌توانند وارد بازار کار و فعالیت‌های بازرگانی شوند و در توسعه‌ی اقتصادی این ولایت سهم بگیرند.

با آن که طی سال‌های پسین فرصت اندکی برای فعالیت‌های زنان در بیرون از خانه فراهم شده است، اما هنوز هم محدودیت‌های فرهنگی و اجتماعی، جنسیت زده‌گی و ممنوعیت‌های خانواده‌گی در برابر زنان از دشواری‌های عمده‌ی آنان به شمار می‌رود.

مسئولان محلی در بدخشان می‌گویند که آنان در کنار ایجاد فرصت‌های کاری و فضای مصون برای کار زنان در بازار، تلاش دارند از طریق برنامه‌های آگاهی‌دهی برای جامعه موضع‌گیری‌های بازدارنده‌ی فعالیت‌های زنان را برطرف بسازند.

صادر کنند.

در جامعه‌ی بسته مانند افغانستان به ویژه بدخشان که کار و فعالیت زنان در بازار تابو است، ایجاد چنین فروشگاه‌هایی به عنوان نخستین گامی جهت توسعه‌ی فعالیت‌های اقتصادی زنان از اهمیت ویژه‌ی برخوردار است. مسئولان ریاست امور زنان در بدخشان و شمار زیادی از زنانی که علاقه‌مند فعالیت‌های بازرگانی هستند، اما به دلیل محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی نمی‌توانند در بازار حضور فعال داشته باشند، می‌گویند که ایجاد این فروشگاه راه را برای اقدام دیگری زنان جهت فعالیت‌های بازرگانی هموار ساخته است. آئینا غیاثی، رییس امور زنان در بدخشان می‌گوید که حضور زنان در فعالیت‌های اقتصادی یکی از فکتورهای اثرگذار در توسعه‌ی اقتصادی است و به همین دلیل آنان از هرگونه اقدامی که بتواند زمینه‌ی را برای حضور زنان در بازار و فعالیت‌های اقتصادی و بازرگانی فراهم سازد، استقبال می‌کنند.

به گفته‌ی خانم غیاثی، هر چند طی سال‌های پسین فرصت‌های زیادی برای فعالیت‌های زنان در بیرون از خانه فراهم شده، اما چهره‌ی مردانه‌ی بازار و فرهنگ بسته‌ی باشندگان این ولایت سبب شده است که میزان حضور زنان در بازار کم‌رنگ باشد. او اضافه می‌کند که بخش بزرگی از فعالیت‌های اقتصادی زنان طی سال‌های گذشته متکی به تولیدات داخلی و صنایع دستی زنان بود و نبود یکی از

موج تحول:

جامعه‌ی جهانی از دستاوردهای زنان در مذاکرات صلح دفاع کند

◆ یلدا اچکزی

او افزود که زنان افغانستان که نصف جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند و بیشترین آسیب را از جنگ‌های چهل دو ساله متحمل شده‌اند، در نشست‌های که در پیوند به صلح افغانستان در داخل و بیرون از کشور برگزار می‌شود، حضور کم‌رنگ دارند.

به گفته‌ی او، این نشانگر بی‌توجهی جامعه‌ی جهانی و کشور میزبان به نقش زنان در امور سیاسی و سرنوشت‌ساز افغانستان است.

فاطمه مسعود، از اعضای ارشد حزب موج تحول در این برنامه گفت: «ما در مذاکرات دوحه حضور چهار زن را کم می‌دانستیم، اما حالا که گفتمان صلح جدی‌تر و مراحل آن حساس‌تر شده است، بنأ از جامعه‌ی جهانی و از کشورهایی که با افغانستان تعهد سیاسی داشتند، توقع ما این است

حزب موج تحول افغانستان در پیوند به نقش زنان در پروسه‌ی صلح و در اعتراض به ترکیب هیأت دولت در نشست مسکو می‌گوید جامعه‌ی جهانی زنان افغانستان را نادیده نگیرد.

موج تحول در یک نشستی خبری اعلام کرد که این جریان «جنگ جاری در افغانستان را جنگ در برابر زنان می‌داند چون زنان قربانی بیشتری پرداخته‌اند، ولی با توجه به سطح آسیب‌پذیری زنان در جنگ، نقش آنان در صلح نادیده گرفته می‌شود.»

روشن غزنوی، سخنگوی حزب موج تحول در این برنامه گفت: «نشست مسکو فردا بخاطر تسریع روند صلح افغانستان دایر می‌شود، اما فقط یک زن از میان جناح‌های افغان در این نشست حضور دارد که این نشانگر بی‌توجهی دولت و جامعه‌ی جهانی به اهمیت نقش زنان در پروسه صلح است.»

کشورهای میزبان نشست‌های صلح، منطقه و سایر کشورهای جهان دخیل در قضایای افغانستان زمانه که مشارکت، عدالت و برابری را برای شهروندان خودشان بویژه زنان در کشورهای خودشان می‌خواهند، به عین اصول در افغانستان نیز پایبند باشند و زنان افغانستان را نادیده نگیرند.

که همچنان بر تعهدات شان پابرجا بماند و زنان افغانستان را به حاشیه نرانند.»

پرسش جدی این است که چرا زنان نتوانسته به صورت قوی لابی‌گری و در سطح بین‌الملل جایگاه شان را تثبیت کنند؟ روشن‌غزنی، سخنگوی موج تحول به این باور است که زنان تلاش و دادخواهی کرده‌اند تا صدای شان را بلند کنند، اما این هم به خود زنان برمی‌گردد که به صورت درست لابی نتوانسته‌اند تا در سطح بین‌الملل جایگاه زنان را تثبیت کنند.

در همین حال، موج تحول با صدور قطع‌نامه‌ای بر سه موضوع مرتبط به زنان و پروسه صلح تأکید ورزید.

۱. دولت جمهوری اسلامی افغانستان در باره مسائل زنان تعهدات ملی و جهانی دارد؛ پس از ۲۰ سال نباید حضور زنان در عرصه‌های سیاسی و اجتماعی سمبولیک و تشریفاتی باشد. حضور معنادار زنان باید از جمله ضروریات باشد نه

انتخاب.
۲. کشورهای میزبان نشست‌های صلح، منطقه و سایر کشورهای جهان دخیل در قضایای افغانستان زمانی که مشارکت، عدالت و برابری را برای شهروندان خودشان بویژه زنان در کشورهای خودشان می‌خواهند، به عین اصول در افغانستان نیز پایبند باشند و زنان افغانستان را نادیده نگیرند.
۳. به باور ما زنان قربانیان اصلی جنگ و خشونت‌ها در کشور هستند، جنگ جاری در کشور را جنگ در برابر زنان می‌پنداریم؛ لذا زنان نباید نادیده گرفته شوند. نادیده گرفتن زنان در پروسه‌ی صلح و تصمیم‌گیری‌های کلان کشور تغییرات و تحولات ملموس ۲۰ ساله‌ی افغانستان را بر نمی‌تابد.

حزب موج تحول افغانستان که رهبری آن را فوزیه کوفی، عضو هیأت مذاکره‌کننده دولت به عهده دارد که ۷۰ درصد اعضای این حزب را زنان تشکیل می‌دهد.

د روژې میاشت؛

د روژې نیولو ارزښت، اهمیت او فضیلت

له صبح صادق نه تر لمر لوېدو پورې له خوراک، څښاک او جنسي عمل څخه ځان وساتي.

د روژې د میاشتې فضایل:

الف: د قرآن په رڼا کې: په قرآن کریم کې د روژې د عظمت او فضیلت درې وجهې بیان شوې دي.

۱- د قرآن کریم نازلېدل: د روژې د عظمت او فضیلت لپاره یوازې دا خبره کافي ده، چې په دې میاشت کې الله جل

روژه د اسلام دریم رکن دی، چې په قرآن کریم او نبوي احادیثو کې نه یوازې د روژې پر نیولو امر شوی؛ بلکې د هغې آداب او احکام هم په کې بیان شوي او د روژې د عظمت او اهمیت پر اسبابوهم روښنایي اچول شوې ده.

د روژې معنا: روژې ته په عربي ژبه کې صوم یا صیام وايي، چې معنایې له کوم څیز څخه منع کېدل او ځان ساتل دي او د شریعت په اصطلاح کې له روژې نه مراد دا دی چې بنده

مياشتې يوه روژه وځوري؛ نو د دغه محرومتيا او زيان تلافی د ټول عمر په روژه نيولو سره نشي کېدای که څه هم په کفارې سره يې قانوني قضايتې تر سره کيږي.
د روژې مقصد:

د روژې حقيقي مقصد دا دی چې په بنده گانو کې تقوا پيدا شي، تقوا په اصل کې د هغه اخلاقي جوهر نوم دی چې د الله جل جلاله له وېرې او محبت څخه پيدا کيږي.
د روژې فرياض:

له صبح صادق نه تر ماينامه پورې خاص د الله جل جلاله د رضا د لاس ته راوړلو په خاطر له خوراک، څښاک او جنسي اړيکو څخه ځان ساتل دي.
روژه پر چا باندې فرض ده:

روژه پر هر عاقل او بالغ مسلمان باندې فرض ده، البته بشخه بايد د حيض او نفاس په موده کې روژه ونه نيسي؛ بلکې وروسته به د هغې قضايتې راوړي. همدارنگه هغه ناروغ چې روژه نيول يې د ناروغۍ د اوږدېدو يا سختېدو لامل گرځي که چيرې وروسته دا تمه کېدله چې هغه به روغ شي؛ نو بيا دې قضايتې راوړې او که د روغېدو تمه نه وه؛ نو د هرې ورځې د روژې په مقابل کې بايد فديه ورکړي او د مسافر لپاره د روژې ماتول جايز دي.

د روژې سنتونه او مستحبات:
د شپې په وروستۍ برخه کې پېشلمی کول، د لمر پرېوتلو باندې مطمئن کېدل وروسته پرته له ځنډ څخه روژه ماتول، په خرما يا اوبو باندې روژه ماتول او د روژه ماتې دعا لوستل. د روژې ماتونکي: خوړل، څښل او جماع کول، که چيرې له دغو دريو څيزونو څخه يو هم په قصدي توگه يا په رضا سره ترسره شي؛ نو قضا او كفاره يې دواړه واجبېږي.

کفاره څه ته وايي: دوه مياشتې پرلپسې روژه نيول که چيرې توان يې نه درلود؛ نو شپيتو مسکينانو ته به خواړه ورکوي.
حقيقي روژه:

د روژې مقصد هغه وخت لاسته راځي چې روژه په پوره احساس او شعور سره ونيول شي، له هغو ټولو مکروهاتو ځان وساتي چې روژه بې روحه کوي. حقيقي روژه هغه ده چې بنده خپل جسم، روح، زړه او حواس د الله جل جلاله له نافرمانې څخه وساتي او د نفس هره بده غوښتنه تر پښو لاندې کړي. رسول الله صلي الله عليه وسلم فرمايي: څوک چې د روژې نيولو سره له دروغ ويلو او پر دروغو عمل کولو بند نشو؛ نو الله جل جلاله د هغه وري تېري اوسيدلو ته هيڅ احتياج نه دی.

جلاله د هدايت وروستۍ کتاب (قرآن کریم) نازل کړی دی.
۲- ليلة القدر: هغه شپه ده چې الله جل جلاله له زرو مياشتو څخه غوره بللې او دغه شپه په همدې مياشت کې ده.

۳- د روژې نيول: الله جل جلاله د دغه ستر عبادت لپاره همدغه د روژې مياشت غوره کړې ده.

ب: د احاديثو په رڼا کې: رسول الله صلي الله عليه وسلم د روژې د عظمت او برکت بيانولو په اړه داسې فرمايي: کله چې د روژې د مياشتې لومړۍ شپه راشي د جنت ټولې دروازې خلاصېږي؛ اما د دوزخ ټولې دروازې تړل کيږي. همدارنگه فرمايي: د بنده د هر عمل اجر له لسو څخه تر اووه سوه چنده پورې زياتيږي؛ مگر د الله جل جلاله ارشاد دی چې د روژې معامله بيله ده، هغه يوازې زما لپاره ده او زه پخپله د هغه اجر ورکوم.

له عبادت بن صامت رضي الله تعالى عنه څخه روايت دی چې رسول الله وفرمايل: د روژې مياشت پر تاسو راتلونکې ده، هغه چې الله جل جلاله تاسو په هغه کې په خپلو نعمتونو او پيرزوينو کې رانغاړي، خپل رحمت پر تاسو نازلوي، گناهونه مو بښي او دعا گانې مو قبلوي، الله جل جلاله تاسو ته گوري چې څرنگه دغه مياشت په طاعت او عبادت کې له يو بل سره تېروئ او د پرښتو په وړاندې پر تاسو باندې وياړي؛ نو تاسو هم په دې مياشت کې الله جل جلاله ته خپلې نيکۍ وړاندې کړئ؛ ځکه بدبخته هغه کس دی چې په دې مياشت کې د الله جل جلاله له رحمت څخه بې برخې وي.

همدارنگه رسول اکرم صلي الله عليه وسلم فرمايي: که چيرې بنده گان پوهيدلای چې د روژې مياشت کې څومره خیر او فضيلت پروت دی؛ نو خامخا به يې هيله کړې وای چې کاشکې ټول کال روژه وای.

عثمان بن عفان رضي الله تعالى عنه څخه روايت دی چې ما له رسول الله نه اورېدلې دي چې ويل يې: روژه د اور له پاره سپر ده، لکه په جگړه کې چې تاسو کوم يو سپر کاروئ. همدارنگه د دې مياشتې لمرۍ لس ورځې د رحمت، منځنۍ لس ورځې د مغفرت او اخرنۍ لس ورځې د دوزخ له اور څخه ژغورل دي همدارنگه دغه مياشت د صبر، سخاوت، احسان، د رزق د ډېرښت او برکت مياشتې په نامه يادېږي.
د روژې اهميت:

روژه د ټولو پيغمبرانو په دينونو کې وه، د دې معنا دا ده چې روژه د انساني نفس له روزنې سره ځانگړې تړاو لري، د زړونو په تزکيه کې طبيعي او فطري لاس لري. رسول اکرم صلي الله عليه وسلم فرمايي: که يو څوک يا يو غافل بنده په قصدي يا له شرعي عذر او ناروغۍ څخه پرته د روژې د

زنان تجارت پیشه؛

ما به کار خود ادامه می‌دهیم و به فردای بهتر امیدواریم، چون حمایت دولت را باخود داریم

سیرت

وضعیت سیاسی و مجهول بودن نتایج پروسه صلح کاروبار زنان تجارت پیشه را متأثر ساخته است. شماری از زنان تجارت پیشه تأکید می‌کنند که با گذشت هر روز ناامیدی و یأس بیشتر می‌شود و شرایط فعالیت دشوارتر؛ هرچند شماری از آنان از حمایت‌های حکومت دل‌خوش اند.

صالحه امیری، دو سال در بخش پروسس میوه خشک و غسل بیش از یک و نیم میلیون افغانی سرمایه‌گذاری کرده است، می‌گوید که شرایط محدودتر شده، آنان نگران آینده کاروبار خود هستند، اما به حمایت دولت از زنان باور دارند و به اساس همین باورمندی به فردا امیدوارند.

این زنان تجارت‌پیشه هرچند از حمایت‌های دولت راضی اند؛ اما تأکید می‌کنند که به پشتیبانی و حمایت بیشتر نیاز دارند. دولت جمهوری اسلامی افغانستان اعلام کرده که در بودجه سال مالی ۱۴۰۰ خورشیدی، پروژه‌هایی برای توانمندسازی اقتصادی زنان مدنظر گرفته شده که ارزش آن به بیش از ۲.۸ میلیارد افغانی می‌رسد. وزارت مالیه گفته که این هزینه از کمک‌های بین‌المللی و وجوه اختیاری در بودجه تمویل خواهد شد.

وزارت اقتصاد کشور هم به حمایت از زنان سرمایه‌گذار و تجارت پیشه تأکید می‌کند، اما می‌گوید که ارقام این وزارت نشان می‌دهد که نابسامانی‌های سیاسی و امنیتی و تأثیرات منفی کووید ۱۹ سبب شده که شمار زنان در بازار کار کاهش یابد.

بیشتر زنان در بخش‌های پروسس میوه‌های خشک و تازه و صنایع دستی، طرح و دیزاین لباس فعالیت دارند. معلومات وزارت اقتصاد نشان می‌دهد که ۵۳ درصد نیروی کار زنان در صنایع و تولید، ۱۹ درصد در زراعت و ۴.۸ درصد در سکتور خدمات مصروف اند. در حال حاضر بیش از ۲۵۰۰ شرکت با سرمایه‌گذاری و مالکیت زنان در افغانستان فعالیت دارند که اکثر این سرمایه‌گذاری‌ها کوچک و متوسط اند.

در جریان رژیم طالبان، زنان حق فعالیت اجتماعی را نداشتند و از دسترسی به منابع اقتصادی نیز محروم بودند؛ محرومیت چند ساله‌ی آن دوره، زنان را از به دست آوردن سرمایه محروم ساخت. پس از روی کار آمدن حکومت جدید در افغانستان، زنان به حمایت جامعه‌ی جهانی و دولت افغانستان توانستند در همه بخش‌ها مشارکت معنا دار و چشم‌گیر داشته باشند.

او همچنان می‌افزاید که در جریان چند ماه اخیر بازار کار آنان نسبت به سال گذشته کاهش داشته است و دلیل آن هم همه‌گیری ویروس کرونا، مشکلات امنیتی و همچنان چگونگی مذاکرات صلح دولت با مخالفان مسلح است.

او گفت: «برای ما روشن نیست گفتگوهای که در دوحه صورت می‌گیرد، سرنوشت آینده زنان چه می‌شود. تمام زنانی که سرمایه‌گذاری کرده، نگران دستاوردها و آینده کارشان هستند؛ چون سرمایه‌گذاری کرده اند و می‌خواهند ارتقا کنند.»

شرکتی که صالحه روی آن سرمایه‌گذاری کرده، در هشت ولایت شامل پایتخت و ولایات مرکزی افغانستان فعالیت دارد و بیشتر کارمندان نیز زنان اند. او، بر بنیاد برنامه‌ی که برای شرکت تجارتی‌اش ریخته بود، تصمیم داشت که در سال ۱۳۹۹ خورشیدی، کالاهای تولیدی شرکت خود را به شماری از کشورهای منطقه صادر کند. اما به دلیل مشکلات و آسیب‌های مالی که شیوع ویروس کرونا، ناامنی‌ها و وضعیت سیاسی برای آنان وارد کرد، نتوانستند صادرات را آغاز کنند. به گفته‌ی صالحه، زیادترین مشکل شان در بخش فروش و نبود بازار است.

تنها صالحه نگران نیست؛ وضعیت جاری در کشور، شماری زیادی از زنان سرمایه‌گذار را نگران آینده کارشان ساخته است.

بنفشه احمدی، یکی دیگر از زنان تجارت پیشه که روی تولید مصالحات سرمایه‌گذاری کرده، می‌گوید: «ناامنی‌ها و مسأله صلح طبعاً روی فروشات تأثیر کرده، بازار نیست تاجران نمی‌توانند بیشتر سرمایه‌گذاری کنند.»

پوليس زن

بلنه

له ټولو علاقه لرونکو او مسلکي کسانو څخه احترامانه
هيله لرو چې د مطالبو د رالېږلو سره موږ ته خپل
سالم نظرونه او وړاندیزونه چې زموږ د مجلې په غني
کولو کې مرسته کوي و نه سپموئ.

womenpolice14@gmail.com